

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
DTX və DİN-dən
əməliyyat:
8 terrorçu
məhv edildi
yazısı səh.6-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 4 fevral 2025-ci il Çərşənbə axşamı № 20 (8630) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Hikmət Hacıyevin İran səfərinin pərdəarxası

9 illik "tilsimi" sindırmaq zamanı; Bakı-Tehran münasibətlərində yeni dönmə başlayır?

yazısı səh.9-da

Paşinyanın sirli ABŞ səfəri - Bakıya qarşı gizli plan...

yazısı səh.8-da

Pakistana milyardlıq investisiyalar - Azərbaycanın qazancı...

yazısı səh.14-da

İrəvandan ilginclik etiraf: "Ermənistanda faşizm var..."

yazısı səh.7-da

Sənədsiz evlər məsələsi yenidən gündəmdə

yazısı səh.15-da

Televiziya da həkimlərin reklamı qadağan ediləcəkmi - rəylər

yazısı səh.13-da

Gürcüstandan Azərbaycana "mədəni" zərbə - Bakıdan etirazlar

yazısı səh.12-da

Ət ucuzlaşıb? - əməkdaşımızın bazardan özəl reportajı

yazısı səh.3-da

Tramp Zelenskini əvəzləyə bilər - Kiyevdən sərt reaksiya

yazısı səh.11-da

Milli Məclisdə amnistiya aktı təklifi

yazısı səh.10-da

AZAL Rusiyanın bu şəhərinə də uçuşları dayandırdı

yazısı səh.2-da

USAİD-İN ACI SONLUĞU - ERMƏNİPƏRƏST QURUMUN "TABUTU" NA VURULAN SON MİSMARLAR

Trampın "sağ əli" təşkilatın bağlandığını açıqladı, onu cinayətkarlıqda ittiham etdi - Bakıdan reaksiyalar

yazısı səh.5-da

Rusiyada miqrantların "qara günləri" başlayır - sabahdan soydaşlarımız...

Fevralın 5-dən sərt qaydalar işə düşür; miqrant ailələrinin uşaqlarını da çətinliklər gözləyir; ekspertlər deyir ki...

yazısı səh.12-da

Tofiq Zulfəqarov

"Bu məsələyə son nöqtəni Bakıdakı məhkəmə qoyacaq" - sabiq nazir

yazısı səh.7-da

Ceyhun Məmmədov

İlahiyyatçı-deputatdan Quranın yandırılmasına sərt etiraz

yazısı səh.15-da

İlham İsmayıl: "Ermənilər dərk etməlidir ki, dörd bir tərəflərində bizik"

yazısı səh.3-da

İlham Əliyev Polad Bülbüloğlu təltif etdi

Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi və mədəni həyatında uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Polad Bülbüloğlu 1-ci dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif edilsin.

"Əfi" ləqəbli tiktoker həbs edildi

"Əfi" ləqəbli Əflatun Rüstəmov adlı "tiktoker" polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, onun barəsində inzibati Xətalər Məcəlləsinin 510 (xırda xuliqanlıq) maddəsinə əsasən protokol tərtib edilərək baxılması üçün məhkəməyə göndərilib. O, inzibati qaydada həbs edilib.

Bu gün güclü külək əsəcək - sarı xəbərdarlıq

Milli Hidrometeorologiya Xidməti fevralın 4-də Bakıda və Abşeron yarımadasında, eyni zamanda bəzi bölgələrdə gözlənilən küləkli hava şəraiti ilə bağlı sarı xəbərdarlıq verir.

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən, Xızı, Hacıqabul, Şamaxı, Qobustan, Daşkəsən, Gədəbəy, Tovuz, Göygöl, Goranboy, Şəmkirdə cənub-qərb küləyi əsəcək, sarı xəbərdarlığa uyğun olaraq küləyin sürəti 13.9-20.7 m/san təşkil edəcək.

ABŞ-la Ermənistan hərbi təlim keçirdi, Rusiya qəzəbləndi

Hərbi əməkdaşlıq çərçivəsində ABŞ və Ermənistan Almaniyanın Hohenfels şəhərində ABŞ hərbi bazasında keçirilən "Birgə Qərar-2025" təlimində iştirak ediblər. Təlim zamanı Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin tibb personalı və ABŞ Milli Qvardiyaçıları döyüş meydanında tibbi müdaxilə ssenarilərini sınaqdan keçirmək üçün birgə fəaliyyət göstəriblər. Ermənistan Müdafiə Nazirliyi təlimin məqsədini döyüş meydanında tibb personalının tibbi cavab imkanlarının artırılması, çoxmillətli əməliyyatlarda koordinasiyanın təkmilləşdirilməsi və NATO qüvvələri ilə birgə işləmək bacarığının gücləndirilməsi olduğunu açıqlasa da, bu təlim adi hərbi təlim kimi qiymətləndirilməyib. Rusiya Xarici Kəşfiyyat Xidməti (SVR) təlimlə bağlı açıqlamasında Qərbin Cənubi Qafqazda təsirini artırmaq cəhdlərinə "ABŞ Ermənistanı özünə tabe etməyə çalışır" ifadəsi ilə reaksiya verib. Rusiyanın "Tass" xəbər agentliyi də təlimin Almaniyaadakı ABŞ bazasında keçirilməsinin özlüyündə bir mesaj olduğunu bildirərək, İrəvanın Qərbə yaxınlaşdığını və bunun Moskva üçün narahatlıq doğuran hadisə olduğunu vurğulayıb.

Baş nazir bu tibb işçilərinin maaşını artırdı

COVID-19-la mübarizədə iştirak edən tibb işçilərinin maaşlarına müddətli əlavənin vaxtı uzadılıb. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bununla bağlı baş nazir Əli Əsədov qərar imzalayıb.

Qərara əsasən, yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyası ilə mübarizə tədbirlərində iştirak edən tibb işçilərinin əmək haqlarına verilən əlavənin müddəti aprel ayına qədər uzadılıb.

Yüksəklik edilib. Dəyişikliklə COVID-19-la mübarizə tədbirlərində iştirak edən tibb işçilərinin əmək haqlarına verilən əlavənin müddəti aprel ayına qədər uzadılıb.

İmişlinin bu kəndində seçkilərin nəticələri ləğv edildi

Azərbaycanda beş seçki məntəqəsinin nəticələri ləğv edilib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bununla bağlı qərar Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) dünən keçirilən iclasında müzakirə edilib. MSK katibi Arifə Muxtarova bildirib ki, 81 saylı İmişli seçki dairəsi üzrə 42, 43, 44, 45, 46 saylı məntəqələrdə bələdiyyə seçkiləri üzrə nəticələr ləğv edilib: "Həmin məntəqələrdə Bəcirvan kənd bələdiyyəsinə seçkilər keçirilib. MSK-nın qərarına əsasən, bu məntəqələrdə seçkinin nəticələri etibarsız sayılıb". Sonda Bəcirvan kənd bələdiyyəsi üzrə seçkilərin nəticələrinin ləğv edilməsi qərara alınıb.

İrəvanda Rusiya vətəndaşları saxlanıldı

Ermənistanda İrəvan metrosunda vandalizm aktları törətməkdə şübhəli bilinən 4 Rusiya vətəndaşı saxlanılıb. Bu barədə Ermənistan Daxili İşlər Nazirliyi məlumat yayıb. "Biri Litva, dördü isə Rusiya vətəndaşı olmaqla beş nəfər saxlanılıb. Onlar metro vaqonlarını boya ilə rəngləməkdə şübhəli bilinirlər", - məlumatda deyilir. İrəvan Metropolitəninin rəhbəri Babken Sedrakyan şəhər meriyasında keçirilən konfransda deyib ki, insident fevralın 1-də axşam saatlarında baş verib.

Doqquz rayonda polis postları quruldu - siyahı

Azərbaycanın Rusiya ilə sərhədyanı rayonlarının ərazisində "Sərhəd-Sipər" şərti adı altında kompleks əməliyyat-axtarış və profilaktik tədbirlər keçirilir. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, əməliyyatlar Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyasının daxili işlər nazirləri arasında əldə olunmuş qarşılıqlı razılaşmaya əsasən aparılır. Bir həftə ərzində aparılacaq əməliyyatlarla əlaqədar Quba, Qusar, Xaçmaz, Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz və Qəbələ rayonlarının ərazilərində müvafiq yerlərdə polis postları qurulub. Əməliyyatların əsas məqsədi sərhədyanı əməkdaşlıq məsələləri ilə bağlı qəbul edilmiş qərarların yerinə yetirilməsi, transmilli mütəşəkkil cinayətkar dəstələrin və terrorçu təşkilatların üzvlərinin ifşa edilərək zərərsizləşdirilməsi, silah-sursatın, partlayıcı maddələrin və qurğuların, narkotik vasitələrin, eləcə də digər hüquqazidd əməllərin həyata keçirilməsinə yönələn maliyyə və maddi vəsaitlərin daxilolma kanallarının müəyyən-ləşdirilib qarşısının alınması sahəsində kompleks təşkilati-praktik tədbirlərin icrasından ibarətdir. Kompleks əməliyyat-axtarış və profilaktik tədbirlər fevralın 3-dən 10-dək davam edəcək.

Aİ: "Ukraynaya 134 milyard vermişik"

AB 2022-ci ilin fevralından Ukraynaya 134 milyard avro yardım ayırıb. Bunu AB diplomatiyasının rəhbəri Kaya Kallas deyib. O bildirib ki, Kiyeve daha çox kömək edilməlidir: "Artıq 134 milyard avro, o cümlədən təxminən 50 milyard avro hərbi yardım göstərmişik. Yardımların kəsilməsindən danışıq bilmərik, onu artırmalıyıq". Kallasın fikrincə, Ukrayna AB-nin əsas prioriteti olmalıdır.

AZAL Rusiyanın bu şəhərinə də uçuşları dayandırdı

Son zamanlar, o cümlədən bu gün Rusiyanın Həştərxan şəhəri üzərində hava məkanının mütəmadi olaraq bağlanması səbəbindən Azərbaycan Hava Yolları (AZAL) aviashirkəti uçuşların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə Bakı-Həştərxan-Bakı marşrutu üzrə bütün uçuşları qeyri-müəyyən müddətə dayandırır. Azərbaycan Hava Yolları QSC-nin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, bu istiqamət üzrə bileti olan sərnişinlər ödənişin tam geri qaytarılması və ya biletlərin ödənişsiz dəyişdirilməsi hüququna malikdirlər. Bunun üçün onlar callcenter@azal.az elektron poçt ünvanı vasitəsilə aviashirkətə müraciət edə bilərlər. AZAL mövcud vəziyyəti diqqətlə izləməyə davam edir və sərnişinləri dəyişikliklər barədə məlumatlandıracaq.

ABŞ COVID-19-a görə bu ölkəni günahlandırdı

2020-ci ildə başlayan COVID-19 pandemiyası Uhandakı biolaboratoriyadan sızma ilə başlayıb və ABŞ iqtisadiyyatına 14 trilyon dollara başa gəlib. Bu barədə Ağ Evin dərc etdiyi ABŞ Prezidenti Donald Tramp administrasiyasının Kanada, Çin və Meksikaya qarşı ticarət tarifləri tətbiq etməsinin səbəblərini izah edən sənəddə deyilib. "On milyonlarla insanın ölümünə səbəb olan və ABŞ iqtisadiyyatına ən azı 14 trilyon dollara başa gələn COVID-19 pandemiyası Çinin Uhan şəhərindəki laboratoriyada yaranıb. Çin Kommunist Partiyası bunu inkar etməkdə davam edir", - deyə Ağ Evin açıqlamasında bildirilib. Qeyd edək ki, ABŞ Prezidenti Donald Tramp Kanada, Çin və Meksikadan gələn mallara gömrük rüsumlarının tətbiqi ilə bağlı sərəncam imzalayıb. Sənəddə bildirilib ki, Meksika və Kanadadan idxalla 25 faiz (Kanada enerji resurslarına 10 faiz) rüsum tətbiq olunacaq.

Xəbər verildiyi kimi, bu il yanvarın 30-da internetdə İrəvanın mərkəzi meydanında bir qrup güney azərbaycanlı "Qarabağ" mahnısı oxuyub. Daha sonra video sosial şəbəkələrdə yayılıb və geniş ictimai rezonans doğurub.

Məsələ ilə bağlı Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidməti "siyasi və sosial səbəblərdən müəyyən qrup insanlara qarşı nifrət və dözümsüzlük yaratmaq və ya təbliğ etmək məqsədi daşıyan" bəyanatla çıxış edib. Ardınca yerli Cinayət Məcəlləsinin 329-cu maddəsinin 2-ci hissəsinin 3-cü bəndinə uyğun gələn cinayətin törədilməsi ilə bağlı İstintaq Komitəsinə müraciət edilib. "Siz azərbaycanca oxuya bilərsiniz, amma onu yaymaq olmaz", - məlumatda qeyd edilir.

Qurum videonu yayan Müstəqil Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbərinə qarşı cinayət işi açılıb (sonradan buraxılıb). İrəvanda olayla bağlı etiraz aksiyaları da keçirilib. Hətta mahnını oxuyanlardan biri - İran vətəndaşı, Güney Azərbaycandan olduğu bildirilən Milard Vahid həbs edilib. Bir müddət sonra azad edilib.

Ancaq fakt faktlığında qalır. İndi bu da sizə Qərbin, özəlliklə Avropa Parlamentinin tərifi ediyi, "Qafqazda demokratiya mayakı" adlandırıldığı, gerçəkdə isə milli tolerantlıqdan əsər-əlamət olmayan və türkə nifrətin azaldığı monoetnik (adı üstündə) Ermənistan...

Qarabağ məgər Ermənistan ərazisidir ki, onun haqqında hələ sovet dövründə məşhur olmuş bir mahnını İrəvanda, ictimai yerdə oxumaq nifrət yaratmaq motivi kimi təsbit edilsin və cinayət işi

Ermənilərin özünüifşası - "Qarabağ"

mahnısına dözümsüzlüyün üzə çıxardığı gerçək

İlham İsmayıl: "Ermənilər dərk etməlidirlər ki, dörd bir tərəflərində bizik"

qaldırılsın? Əlbəttə ki, söhbət Ermənistanda növbəti irqçi, ksenofobik, faşist təzahürəndədir. Bu, Prezident İlham Əliyevin ötən ay yerli telekanallara müsahibəsində dediyi fikri - Ermənistanda faşizmin hökmün sürdüyünü bir daha təsdiqləyir.

Təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert İlham İsmayıl "Yeni Müsavat"a deyib ki, Ermənistanda məsələyə iki reaksiya verilib: "O videonu yayan Qərib Babayanın reaksiyası və yazdıqları var. Daha bir reaksiya isə rəsmilər tərəfindən verildi. İlk reaksiya Qərib Babaya

yana qarşı oldu. Onun yazdıqlarının millətlərarası və dinlərarası məsələləri gərginləşdirməyə xidmət etdiyini dedilər. Rəsmilərin bu reaksiyasını müsbət qarşılamaq lazımdır. Hətta məhkəmə qərarı verildə məhkəmə önünə cəmiyyətdən xeyli insan toplaşdı. Daxildəki auditoriyanın reaksiyasının necə olacağını bildiklərinə baxmayaraq cəsarət göstərdilər".

İlham İsmayıl deyib ki, erməni cəmiyyəti məğlub cəmiyyətdir və paytaxtlarının ortasında Qarabağ mahnısının oxunmasını sinirə bilmir: "Bu, onlar üçün çox

çətinidir. Hələ məğlubiyyət acısını çəkirlər, müharibədən sonrakı yaralar da hələ tam sağalmayıb. Ona görə də İrəvanın mərkəzində Qarabağ mahnısının oxunmasına reaksiya o qədər də təəccüblü deyil. İndiki situasiyada bu reaksiyanı təbii qəbul etmək lazımdır. Ermənilər də dərk etməlidirlər ki, dörd bir tərəfləri bizik. İstər Güney olsun, istər Quzey, Azərbaycan dilində danışanlardır. İndiki durumda vəziyyəti doğru qiymətləndirib qərar verməlidirlər".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Ət ucuzlaşıb? - əməkdaşımızın bazardan özəl reportajı

Qəssab: "Kəskin ucuzlaşma o zaman ola bilər ki..."

Ölkədə dana və quzu ətinin qiymətinin kəskin ucuzlaşması ilə bağlı məlumatlar yayılıb. Bildirilir ki, son üç gündə ət və ət məhsullarının qiymətində nəzərəcar-pacaq dəyişiklik müşahidə edilir. Qeyd edilir ki, Bakıtrafı qəsəbələrdə dana ətinin bir kiloqramı 12 manata təklif olunur. Quzu ətinin qiyməti isə 21-22 manatdan 17-18 manata düşüb. Rayonlarda isə dana ətinin bir kiloqramı 11, quzu əti 15 manatdır. "Yeni Müsavat" qəzetinin əməkdaşı ətin qiymətinin ucuzlaşması ilə bağlı deyilənlərin nə dərəcədə reallığı əks etdirdiyini öyrənmək üçün paytaxtın bir neçə ət bazasında olub və satıcılarla söhbətləşib. Onların bəziləri qiymətlərin olduğu kimi qaldığını, ucuzlaşma üçün hansısa səbəbin olmadığını deyiblər. Bildiriblər ki, yemin baha olması ətin qiymətinin ucuzlaşmasına imkan vermir.

"Hələ ki ziyan edirik. Əsas zərəri isə quzu ətinin satışında görürük, aldığımız qiymətə sata bilmirik. Üstəlik, alıcılıq da aşağı səviyyədədir. Dana ətinə 15 manat 50 qəpiyə, quzu ətinə isə 21 manata satırıq. Rayonda dana əti 15 manata satılır, biz də üstünə 50 qəpik qoyuruq", - satıcılardan biri bildirib.

Digər satıcı isə qoyun ətinin 12-13 manata satıldığını deyib: "Rayonlardan birbaşa özümüz alıb gətirik deyə qiymət qaldırmağa ehtiyac olmur. Quzu ətinə isə 18-21 manata satırıq, çəkisindən asılı olaraq dəyişir. Dişi malın əti 11 manatdır. Ucuzlaşma yoxdur, əvvəldən necə idisə elə də qalıb. Kəskin ucuzlaşma o zaman olar ki, yemlərin qiyməti aşağı düşsün. Hələlik belə hal yoxdur. Alıcılar daha çox mal ətinə alır. Çünki digərlərinə nisbətən mal əti daha ucuzdur. Dişi mal ətinə 10 manat 50 qəpiyə veririk".

Bir qisim satıcı isə qiymətlərdə müəyyən düşmələrin olduğunu bildirib. Onların sözlərinə görə, cüzi də olsa ucuzlaşma var: "Əvvəl erkək heyvanın ətinə 17-18 manat satırıdığsa, indi 14 manata veririk. Bu gedişlə 12 manata qədər düşə bilər. Qarabağda heyvandarlıq inkişaf edərsə, 10 manata da satıla bilər. Quzu ətinə 22-25 manata satırıdığsa, indi 19 manata düşüb".

Alıcılar satıcılarla bu məsələdə həmfikir deyillər. Onlar qiymətlərin ucuzlaşması ilə bağlı deyilənlərin həqiqəti əks etdirmədiyini deyiblər.

"Kim deyir ki, qiymət ucuzlaşıb. İki-üç gün bundan öncə ət almışam. 16 manatdan aşağı dana əti tapmaq olar ki? Yalan deyirlər. Çox baha verirlər. Dedilər 12-13 manata düşüb, gördüm ondan bahadır. 10 manata satılan ət nə olacaq, iyrenirəm".

Digər alıcı isə sümüklü dana ətinə 15, sümüksüz əti isə 18 manata aldığını bildirib: "Əksinə, qiymətlər qalxıb. 20 manatdan ucuz quzu əti tapsan, yerini mənə de. Mən ucuzlaşmanı hiss etməmişəm".

□ **Sahənə RƏHİMLİ,**
Yeni Müsavat

Azərbaycan Dünya Bankı ilə yeni kredit sazişi imzalayacaq - dəyəri...

Yaxın günlərdə Dünya Bankı ilə Azərbaycan hökuməti arasında məşğulluğun dəstəklənməsi ilə bağlı layihənin (AESP) əlavə maliyyələşdirilməsi üzrə saziş imzalanacaq.

Bu barədə Dünya Bankı məlumat yayıb (Oxu.az).

Bildirilib ki, 2024-cü ilin iyul ayında özünüməşğulluq proqramının genişləndirilməsi üçün 150 milyon ABŞ dolla-

rı məbləğində əlavə maliyyələşdirmə təsdiq edilib.

Əlavə maliyyələşdirmə Azərbaycanın özünüməşğulluq proqramını dəstəkləməyə davam edəcək və iqtisadi fəaliyyətin şaxələndirilməsi və şoklara davamlılığın təmin edilməsi üçün istehsal və xidmətlər kimi yeni sektorlara genişləndirilməsini təmin edəcək.

Bundan əlavə, bu maliyyə

yələşdirmə benefisiarlarına təkmilləşdirilmiş pul qrantları sxemini sınaqdan keçirmək imkanı verəcək. Bununla onlar öz bizneslərini genişləndirmək üçün vəsaitlərdən istifadə edə biləcəklər.

AESP üçün əlavə maliyyələşdirmə, həmçinin Azərbaycan Dövlət Məşğulluq Agentliyinin işaxtaranlar üçün xidmət və proqramlar spektrini geniş-

ləndirmək imkanlarını təkmilləşdirəcək. Bu yeni dəstək sayəsində agentlik iş yerində təlim, əməkhaqqı subsidiyaları, peşə təlimi və müəyyən peşələr üçün sertifikatlaşdırma haqqının ödənilməsi kimi əlavə aktiv əmək bazarı tədbirlərini həyata keçirəcək. Bu proqramların iş axtaranların məşğulluğunu stimullaşdıracağı və onların istehsal, eləcə də xidmət sektorunda məşğulluq imkanlarını artıracağı gözlənilir.

Qeyd edək ki, bu günə qədər layihə çərçivəsində 100 milyon ABŞ dolları məbləğinə ümumi öhdəlikdən 87.8 milyon ABŞ dolları ayrılıb.

Ötən ilin noyabr ayının sonuna olan məlumata görə, 80 mindən çox müraciət daxil olub ki, bunlardan 29 mindən çox iştirakçı seçilib. 27 mindən çox insan biznes bacarıqları üzrə təlim keçib və təxminən 19 min iştirakçı öz işini idarə etmək üçün aktivlər əldə edib.

Xatırladaq ki, layihə 2020-ci ildə başlayıb və Azərbaycan Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilir. Layihənin icra müddəti 2029-cu il dekabrın 31-dək uzadılıb.

İrəvanda qızgın referendum müzakirəsi: bu addım...

Ermənistanın hakim “Vətəndaş Müqaviləsi” Partiyası üzvlərinin əksər hissəsi Avropa İttifaqına (Aİ) üzlük-
lə bağlı referendumun əleyhinədir. Bu barədə Ermənistanın “Past” nəşri məlumat yayıb. Nəşr yazır ki, “Ermənistanın Avropa İttifaqına üzlük prosesinin başlanması haqqında” qanun layihəsi parlamentin növbəti plenar iclasında müzakirəyə çıxarılacaq:

“Parlamentin Avropa İntegrasiya Komitəsi layihəyə müsbət rəy versə və baş nazir Nikol Paşinyan və xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan hakim komandanın layihənin xeyrinə səs verəcəyini bəyan etsə də, “Avroreferendum” artıq partiya daxili ziddiyyətlər yarada bilər. Partiyanın bəzi deputatları layihənin qəbulundan sonra ciddi problemlərin yaranacağını, Rusiyanın Ermənistanın Avrasiya İqtisadi Birliyindən çıxarılması məsələsini gündəmə gətirəcəyi və bunların ölkənin siyasi-iqtisadi sükutu ilə nəticələndəcəyini düşünürlər. Bu günlərdə partiya daxilində müzakirə gedir, bir çoxları referendumu təxirə salmağı, bütün halları ölçüb-biçməyi, sonra onun ratifikasiyasına keçməyi təklif edirlər. Paşinyan partiyadaxili müzakirələrdən xəbərdardır, o, “Vətəndaş Müqaviləsi” necə qərar versə, bunu qəbul edəcəyini, amma komandadankənar fəaliyyət göstərənlərin ən ağır şəkildə cəzalandırılacağını qətiyyətlə bildirib. Paşinyan hazırda ABŞ-dədir, qayıtdıqdan sonra həftəsonu parlamentin iclası çağırılacaq və orada qanun layihəsi müzakirə olunacaq”.

■ “Yeni Müsavat”

Azərbaycanla Ermənistan arasında əlaqələrin normallaşmasına əsas əngəllərdən biri də Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı fikir ayrılıqlarıdır. Artıq Azərbaycan tərəfi dəhlizlə bağlı inşa işlərini yekunlaşdırmaq üzrədir və buna kifayət qədər böyük vəsait xərcləyib. Ermənistan isə öz tərəfində hələ ki daşı-daş üstə belə qoymayıb.

Ötən həftəsonu bu mövzuda danışan Ermənistan XİN rəhbəri Ararat Mirzoyan bildirib ki, kommunikasiyaların blokdan çıxarılmasından sonra İrəvan prosedurların sadələşdirilməsinə icazə verə bilər. Mirzoyan qeyd edib ki, XXI əsrdə bütün ölkələr logistikanı sadələşdirməyə çalışır və Ermənistan da prosedurları sadələşdirmək imkanını mümkün sayır ki, bu da hamının xeyrinə ola bilər.

Az sonra baş nazir Nikol Paşinyan oxşar fikri təkrarlayıb. Sitat: “Biz Azərbaycana çox konkret təklif vermişik. Bu, hətta təklif deyil, Ermənistanın və Azərbaycanın mövqelərini nəzərə alan məsələnin həllidir. Həmin təklifin mühüm nüanslarından biri odur ki, atmosferi və münasibətlərdəki gərginliyi nəzərə alaraq, hazırkı mərhələdə biz bir müddət yükdaşımalara başlayacağıq, sonra atmosfer daha uyğun olanda sənişin nəqliyyatı haqqında da düşüncəyərik. İndi, düzünü desəm, biz Azərbaycandan müsbət cavab gözləyirik. Biz maneəsiz əlaqənin əleyhinə deyilik, lakin maneəsiz olmaq Ermənistan Respublikasının yurisdiksiyasından yayın keçmək demək deyil”.

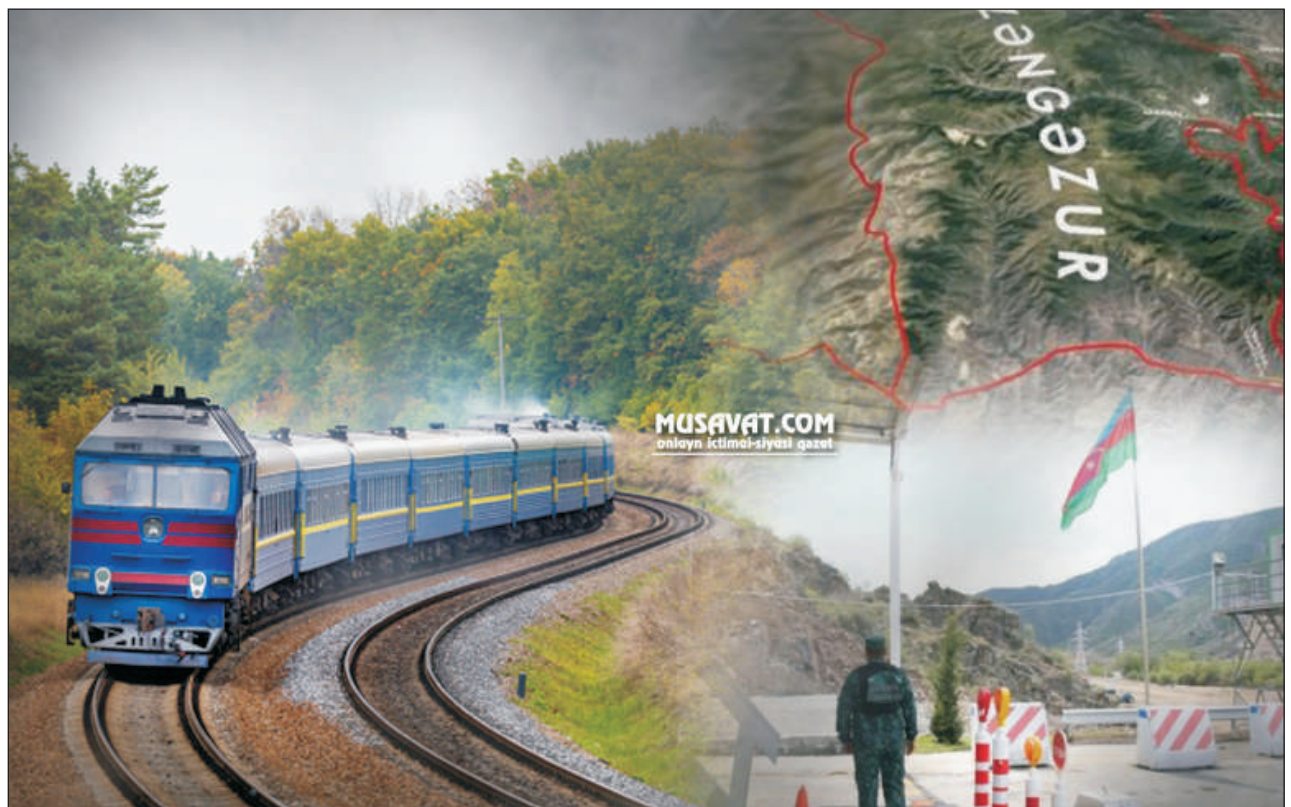
Yeni ki, yenə manea məsələsi. Rəsmi Bakı isə sadələşdirilmiş deyil, məhz maneəsiz keçid tələb edir. Hər şey qırağa, Azərbaycandan Azərbaycana maneəsiz keçid bizim xalqın həm də mənəvi haqqıdır. Çünki Naxçıvan məntəqə hissədən zorla, Azərbaycan xalqının iradəsi əleyhinə qoparılaraq Ermənistanla birləşdirilib (1920-ci ilin noyabrı).

Doğru, Azərbaycan Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanıyır. Bu, 5 prinsip əsasında sülh təklifində də əksini tapıb. Amma beynəlxalq hüquq anklavla maneəsiz əlaqəni də tam mümkün sayır. Məsələn, Kaliningrad təcrübəsi var. Litva ərazisindən keçən bu dəhliz hətta Rusiyanın Ukraynaya hərbi təcavüzündən sonra da qapadılmayıb.

Milli Məclisin deputatı Azər Badamov 2020-ci ildə imzalanan 10 noyabr bəyannamının bəndinə istinad etdi: “Paşinyan Zəngəzur dəhlizinin açılması məsələsini atmosfer və gərginlik məsələləri ilə bəzətməklə özlərinin istəklərinə uyğun don geyindirməyə çalışır. Amma burada məsələyə don geyindirilməsinə və bəzədilməsinə heç bir ehtiyac yoxdur. Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı məsələ

Naxçıvana sadələşdirilmiş yox, maneəsiz keçid

Əks halda, Ermənistan yenə də dalan ölkə kimi qalmaqda davam edəcək - reaksiyalar

10 noyabr 2020-ci il bəyannamının 9-cı bəndində çox aydın və açıq şəkildə qeyd olunub. Ermənistan həmin bəyannamənin icrası ilə bağlı öhdəlik götürüb. Bizim tələbimiz müvafiq bəyannamənin 9-cı bəndi ilə bağlıdır. Ona görə də Zəngəzur dəhlizi sülh müqaviləsindən çıxarılıb və Ermənistanın icra etməli olduğu öhdəliyidir. Yeni Azərbaycanın Qərb rayonları ilə Naxçıvan arasında maneəsiz keçid təmin olunmalıdır. Belə bir praktika beynəlxalq təcrübədə də mövcuddur. Məsələn, Rusiya ilə Kaliningrad arasında uzun illərdir ki, maneəsiz keçid fəaliyyət göstərir. Hətta Qərbin Rusiyaya sanksiyalar tətbiq etdiyi halda Litva həmin keçidi bağlamamış və bu gün də normal fəaliyyətini davam etdirir. Azərbaycanın əsas hissəsindən Naxçıvana da belə bir nəqliyyat keçidi yaradılmalıdır. Zəngəzur dəhlizinin açılması mütləq şəkildə Azərbaycanın növbəti hədəflərindən biridir. Yeni Zəngəzur dəhlizi açılacaq. Amma bu dəhlizin açılmasının gecikməsi Azərbaycanı İran ərazisindən alternativ yolun tikintisinə məcbur edib. Belə ki, Araz çayı üzərində körpülər tikilir və yaxın zamanda Araz çayı sahili ilə Naxçıvana yo-

lumuz açılacaq. Zəngəzur dəhlizinin gecikməsi isə Ermənistanı dünyadan təcrid olunmuş vəziyyətdə saxlayacaq. Paşinyanın təqdim etdiyi Sülh kəsişməsi də mif olaraq qalacaq. Çünki Azərbaycanın iştirakı olmadan regionda heç bir layihə icra olunmayacaq. Ermənistanın dövlət rəhbərliyi bunu nə qədər tez dərk edərsə, bu onların özlərinin xeyrinədir. Əks halda, yenə də dalan ölkə olaraq qalmaqda davam edəcək”.

Əslən Naxçıvandan olan, AMİP Ali Məclisinin sədri, politoloq Rəşad Bayramov Zəngəzur dəhlizini Ermənistan üçün yeganə ümid yeri kimi görür: “Ermənistan tərəfinin Zəngəzur dəhlizi və ümumiyyətlə, kommunikasiya xətlərinin blokadan çıxarılması ilə bağlı sərgilədiyi mövqe, hər dəfə yeni təkliflərlə çıxış etməsi onu göstərir ki, bu ölkə hələ Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı havadarlarının razılığına əl bilməyib. Çünki əks halda, yeni Ermənistan kimlərsə razılığı və maraqları baxımından deyil, ölkə maraqlarından prosesə yanaşsaydı, həmin dəhliz çoxdan fəaliyyətə başlamış olardı. Belə ki, Zəngəzur dəhlizi əslində həm də Ermənistan

üçün yeni imkanlar deməkdir və blokadan, dalan dövlət olmaqdan çıxmaq üçün yeganə yoldur.

Uzun müddət ərzində Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı, ümumiyyətlə, müzakirə aparmaq istəməyən rəsmi İrəvanın son dövrlərdə davamlı şəkildə hansısa təkliflərlə çıxış etməsi də əslində bunun sübutudur. Paşinyan və hakimiyyəti bir tərəfdən həmin dəhlizin Ermənistan üçün nə qədər əhəmiyyətli olduğunu dərk edərək məsələni gündəmdə saxlayır, amma digər tərəfdən də müvafiq icazəni ala bilmədiyi üçün prosesi uzatmağa səy göstərir.

Məlumdur ki, müharibənin dayandırılması ilə bağlı imzalanmış üçtərəfli bəyannamada kommunikasiya xətlərinin blokadan çıxarılması və Zəngəzur dəhlizinin açılması Ermənistanın üzərinə bir vəzifə kimi qoyulub və həmin sənəddə söhbət hər hansı sadələşdirilmiş prosedurlardan və ya rəsmi İrəvanın təklif etdiyi kimi, “güzeştli transit” imkanlarının yaradılmasından getmir. Sənəddə açıq şəkildə maneəsiz keçidin təmin olunması qeyd olunub. Yeni başqa sözlə, “Azərbaycan-dan-Azərbaycana” modelinin tətbiq edilməsi və Kaliningrad modeli timsalında hər hansı

gömrük yoxlaması və gömrük rüsumu olmadan həm yüklərin, həm də sənişinlərin keçidinin təmin olunması nəzərdə tutulub.

Ermənistan hər nə qədər müxtəlif təkliflər irəli sürsə də, son nəticədə məhz Azərbaycanın şərtləri və üzərinə götürdüğü öhdəliklər çərçivəsində dəhlizin açılmasını təmin etməyə borcludur. Çünki başqa yolu yoxdur. Dalan dövlətdən çıxma bilmək üçün Paşinyanın təklif etdiyi “sülh qovşağı” layihəsi illüziyadan başqa bir şey deyil. Hindistandan İrana, oradan da Ermənistan və Gürcüstan vasitəsilə Qara dənizlə Avropaya uzanan dəhliz yaratmaq Ermənistandan başqa adicəkilən heç bir dövlət üçün əhəmiyyət kəsb etmir. İkinci isə bunun üçün uzun illər və külli miqdarda maliyyə vəsaiti lazımdır. Mən hələ Qərbin İran üzərindən nəzərdə tutulan yola münasibətdən danışıram. 30 il ərzində öz sərhədlərində olan İranla belə demir yolu çəkməyən Ermənistanın isə təkbəşinə belə bir layihəni maliyyələşdirmək və həyata keçirmək imkanları yoxdur. Odur ki, Zəngəzur və özü də Azərbaycanın şərtləri daxilində bu dəhlizin açılması Ermənistan üçün yeganə ümid yeridir”.

■ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) veb saytı heç bir açıqlama verilmədən fəaliyyətini dayandırır. Musavat.com-un CNN-ə istinadən məlumatına görə, USAID-də minlərlə işçinin məzuniyyətə çıxması, ixtisara düşməsi və proqramların dayandırılması prosesi davam edir.

Bütün bunlar prezident Donald Trampın ABŞ-ın maliyyələşdirdiyi xarici yardım və inkişaf proqramlarını dondurması fonunda baş verir. Konqresdəki demokratlar Trampın ermənipərəstliyi ilə tanınan USAID-i müstəqil agentlik kimi ləğv edib, onu Dövlət Departamentinin tərkibinə daxil etməyə çalışdığını danarəhat olduqlarını bildiriblər.

Xatırladaq ki, rəsmi Bakı rəhbəri qatı türkofob olan USAID-in Azərbaycanda fəaliyyətinə ehtiyac olmadığını bildirmişdi. Ötən ilin dekabrında rusiyalı telejurnalist Dmitri Kiselyova müsahibəsində Prezident İlham Əliyev hər hansı qurumun, istər Azərbaycan və ya xarici olsun, verdiyi istənilən qrant qeydiyyata keçməli və müvafiq orqanların icazə verib-verməyini nəzərdən keçirməli olduğunu söyləmişdi. Dövlət

USAID-in "tabutuna" vurulan son mismarlar - Azərbaycan öz sözünü deyib

Ermənipərəst təşkilatın veb saytı fəaliyyətini dayandırdı, minlərlə işçi ixtisara düşdü; İlon Mask isə qurumun ləğv edildiyini açıqladı - Bakıdan reaksiyalar

Agentliyini (USAID) bioloji silahların hazırlanmasını maliyyələşdirməkdə ittiham edib. Mask bu barədə "X" hesabında yazıb.

"USAID-in sizin vergi pullarınızdan istifadə edərək milyonlarla insanın ölümünə səbəb olan COVID-19 da daxil olmaqla, bioloji silahların inkişafını maliyyələşdirdiyini bildirdinizmi?", - Mask vurğulayıb.

Siyasi və iqtisadi şərhçi Fikrət Yusifov "Yeni Məsəvat"a Azərbaycan Prezidentinin uzaqgörənliyindən danışdı: "Bir ölkədə medianın xaricdən maliyyələşdirilməsi nə deməkdir? Kimlərsə düşünə bilər ki, xaricdəki

edə bilmir! Qərb indi də inkişaf etməkdə olan ölkələrdə öz təsirlərini ideoloji mübarizə yolu ilə reallaşdırmağa çalışır. Başqa yol qalmayıb! İdeoloji mübarizəni isə yerli mətbuat vasitəsilə aparmağı özünün ən yaxşı seçimi hesab edir. Etiraf etmək lazımdır ki, Qərbin müəyyən etdiyi bu mübarizə üsulu bir çox hallarda onun istəyini reallaşdırmağa imkan verib. "Ərəb baharı" yəqin ki, heç kimin yadından çıxmayıb, Gürcüstanda baş verənlər də hələ də tam yekunlaşmayıb. Donald Trampın ABŞ-ın maliyyələşdirdiyi xarici yardım və inkişaf proqramlarını

ssenarisini xatırladı: "Artıq USAID tarixə qovuşur. Günlər öncə amerikalı milyarder İlon Mask da adıçəkilən qurumun fəaliyyətini kəskin şəkildə tənqid edib. O, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyini şeytan yuvası adlandırır. İlon Mask bu fikirləri artıq ikinci dəfədir ki, USAID haqqında səsləndirir. Bu qurum SOROS-çuların maliyyə donorluğu ilə bir çox ölkələrdə "narıncı inqilab"ların planlarını cizmaqla məşğul idi. 2005-ci ildə Azərbaycanda da Rəsul Quliyevin əli ilə müəyyən narahatlıqlar yaratmağa çalışmışdı. Amma Azərbaycan dövləti, xalqımız bu "qara əllərə" icazə verməmişdi. Sonrakı cəhdlər də uğursuzluqla nəticələnmişdi. USAID Azərbaycanda qeyri-qanuni fəaliyyət göstərən media qurumlarının donoru idi. Azərbaycanda ermənipərəst və türkofob yuvalar formalaşdırırdı. Ona görə də rəsmi Bakı bu qurumun qələmini ilk qırıqlardan oldu. Ardınca Birləşmiş Ştatların yeni administrasiyası da anoloji addımı atdı. Çünki bu təşkilat qara pulların yuyulması üçün "boz mərkəz" rolunu oynayır. Çox ciddi yeyintilər, mənimsemələr var idi. Xərclər qurumun rəhbərləri tərəfindən şişirdilirdi. Görünür, bütün bunlar ABŞ-ın iqtisadi kəşfiyyat mərkəzlərinin nəzərindən yayınmayıb. Ona görə də təşkilatın müstəqil varlığına son qoyaraq onu dövlətin çətrinə altına almaq istəyirlər. Düşünürəm ki, Tramp dövründə bu təşkilatın bütün radikal qol-qanadları sındırılacaq".

Beynəlxalq münasibətlər üzrə şərhçi Şəhla Cəlilzadə isə hesab edir ki, USAID-in dağıdılması ABŞ tərəfindən "game-changing" (oyun qaydalarının dəyişdirilməsi) sayıla bilər: "Təbii ki, ABŞ öz global "yardım" missiyasına davam edəcək. Sadəcə, bu qədər düşük reputasiyalı bir qurum vasitəsilə deyil. Bu reputasiyanın düşməsində Azərbaycanın rolu da az deyil. Belə çıxır ki, Azərbaycan dünya liderinin siyasətinə təsir imkanlarını genişləndirir?! Yeni global siyasət dizaynına təsir edə bilmək çox önəmlidir. Bunun üçün maraqları uzlaşdırmaq lazımdır. Necə ki, təlqin edildi ki, USAID-in davranışları ABŞ milli maraqlarına ziddir".

Politoloq Zaur Məmmədov bu barədə status paylaşdı: "Azərbaycanın ardından

Tramp administrasiyası USAID-lə bağlı tədbirlər görməkdədir. İlon Mask rəsmi şəkildə bu təşkilatı bir neçə cinayətdə günahlandırır. O yazır: "USAID Amerikaya nifrət edən solçu marksistlərin gürzə yuvasıdır". O davam edir: "Bildirinizmi ki, USAID sizin vergi vəsaitlərinizdən istifadə edərək milyonlarla insanın ölümünə səbəb olan COVID-19 da daxil olmaqla, bioloji silahların hazırlanmasını maliyyələşdirib?"

Məlum olub ki, Tramp administrasiyası ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyində

(USAID) 60-a yaxın yüksək vəzifəli məmuru məzuniyyətə buraxıb. Rəsmi Bakının da bu təşkilata münasibəti birmənalı deyil. USAID son iki ildə Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərində tərəf tutmağa başlayıb, hökumətə qarşı ittihamlar səsləndirib. USAID-in Azərbaycana qarşı qərəzli ittihamları əsasən 2023-cü ilin sonunda, rəsmi Bakının Qarabağda birgünlük lokal anti-terror əməliyyatı ilə ərazi bütövlüyünü bərpa etməsindən sonra başlayıb".

□ **Cavanşir ABBASLI, "Yeni Məsəvat"**

Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı yeni addım: İranın niyyəti...

"Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyevin İran səfəri Bakı ilə Tehranın regional problemləri və əməkdaşlıqları yenidən nəzərdən keçirməsi deməkdir. Yeni İranın Cənubi Qafqaz və Yaxın Şərqdəki təsirləri təsvir edildikdən də daha mürəkkəb çətinliklərlə üzləşib".

Musavat.com xəbər verir ki, bu fikirləri Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin əməkdaşı siyasi analitik Aqşin Kərimov bildirib.

O əlavə edib ki, İranın artan çıxılmaz vəziyyətlərlə qarşı-qarşıya qalması, o cümlədən daxili həyəclərdəki mümkün qarşıdurma ssenariləri "keçid dövrü"nin deyil, daha uzunmüddətli bir prosesin əlamətləridir:

"İranla Rusiya Hərtərəfli Strateji Əməkdaşlıq haqqında sənədi imzalasa da, Moskva İrana mümkün strateji təhdidlərdə müstəqil müdafiə öhdəlikləri götürməyib. Bu, regionda İranın nüfuzunun zəifləməsinin müşayiətində Tehran üçün gələcək ssenarilərdə problemləri gücləndirir. Ümumilikdə Suriyada baş verən son hadisələr Azərbaycanın strateji müttəfiqi Türkiyənin Cənubi Qafqazda dominant güc kimi formalaşması ilə nəticələnir. Həm Qərb, həm Rusiya ilə güclü əlaqələrə malik olan Azərbaycan-Türkiyə strateji müttəfiqliyi önündə isə İranın effektiv müqavimət mexanizmləri yoxdur. Üstəlik, İslam Respublikası Donald Tramp administrasiyasının regional siyasətdəki sərt addımlarından çəkinir.

Deməli, Hikmət Hacıyevin İran Prezidentinin müşaviri Mehdi Sənayi ilə görüşdə "Azərbaycan tərəfdən İrana heç bir təhdid olmayacaq" fikrini səsləndirməsi Tehranın təhlükəsizlik arayışlarındakı Azərbaycan amilinin gücləndiyinin ifadəsidir. Azərbaycanla İranın təhlükəsizlik səmtindəki yaxınlaşmaları Tehranın regiondakı əvvəllər elan etdiyi "qırmızı xətləri" ilə əlaqədar məhdudiyyətlərlə nəticələnə bilər. Bu kontekst İranın Zəngəzur dəhlizi prosesindəki "maneələrinin" aradan qalxması ilə yekunlaşacaq. Tehran bu zamana qədər Azərbaycanın "Hüseyniyyun dosyesi" üzrə tələb etdiyi şəxsləri Bakıya təhvil verməyib. Ehtimalla, Hikmət Hacıyevin səfəri həmin dosyenin Tehran səfəridə yeni qiymətləndirilməsinə yaşıl işıq yandıracaq".

Analitik qeyd edir ki, bunun indi üçün məntiqi açıqlaması budur: "İran bayaq qeyd etdiyim boşluqlardan Azərbaycanla artan çəvik əməkdaşlıqlar hesabına çıxmağa həvəsli. Bu, İranda Azərbaycanla əlaqədar bütün müxalif qüvvələrin dövlət qatındakı əməkdaşlıq konsolidasiyası üçün münbit şərait olduğundan Tehran "Hüseyniyyun dosyesi" ilə bağlı güzəştlərə hazırdır..."

□ **Musavat.com**

başcısı vurğulamışdı ki, yardım asılılıq yaratmamalıdır: "Bu, yaxadan asılmaqdır. Biz sizə kömək etmək istəyirik. Biz isə deyirik: sağ olun, ehtiyac yoxdur. Onlar təkid edirlər. Bax, onların USAID adlı strukturu var. Yardım etmək istəyir, amma nədənsə bizə lazım olan məsələdə deyil... Zənnimcə, Tramp onu (USAID - red.) qadağan edə bilər. Mən düşündüyümü deyirəm, o, ümumiyyətlə, sıradan çıxa bilər. Bax, onlar təkidlə kömək etmək istəyirlər. Amma biz, necə deyirlər, yetkin insanlarıq, hər şeyi başa düşürük. Ona görə də bütün bunları qaydaya saldıq".

Dövlət başçısı vurğulayıb ki, Azərbaycan mediası heç bir xarici mənbədən hətta bir faiz belə maliyyələşə bilməz: "Bunu edə bilməz. Nə üçün? Axı biz ABŞ mediasını maliyyələşdirmirik. Düzdü? Nə üçün onlar bizimkiləri maliyyələşdirsin? Belə ki, onlar "Amerikanın səsi" və "AzadlıqRadiosu" kimi əlaltı resursları vasitəsilə gecə-gündüz xalqımıza, ölkəmizə qara yaxırlar, Ermənistan üzərində qələbəmizə kölgə salırlar".

ABŞ Hökumətinin Effektivliyi İdarəsinin rəhbəri İlon Mask ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

"donorlar" sadəcə pullarını xərcləməyə yer tapırlar və bu arada dünyanın ayrı-ayrı ölkələrində medianın inkişafına yardım etməklə həmin ölkələrdə demokratiyanın, söz azadlığının inkişafına töhfə verirlər. Qətiyyənlə belə deyil! Biz dəfələrlə yazmışıq və demişik - Qərbin bizim kimi ölkələrdə demokratiya, söz və insan azadlığı axtarmasının arxasında bu dəyərləri qorumaq deyil, sadəcə, bu yolla onları özündən asılı bir hala gətirərək ölkənin daxili işlərinə müdaxilə etmək kimi məkrli hədəflər dayanır. Bugünkü dünya müstəmləkə dövrünün dünyası deyil! Dünya dəyişib və dəyişməkdə də davam edir! Əgər indiki dünya inkişaf edib bu səviyyəyə gəlməseydi, heç şübhəsiz Qərbin "demokratiya, insan haqları, söz azadlığı" bağırən gücləri bizim kimi ölkələri bu gün də məmuniyyətlə öz müstəmləkələrinə çevirmək istəyərdilər. Bu gün bunu edə bilmirlər! Xalqlar ayılıb və gerçəkləri olduğu kimi dərk etmək səviyyəsinə yüksələ biliblər. Qərbin müstəmləkə xəritəsini məhz bu oyanış dəyişdi və bu dəyişiklik hələ də davam etməkdədir. Qərb bu prosesi həzm

dondurması onun prezident kimi dövlətin vəsaitlərinin hara və nə məqsədlə xərclənməsinə aydınlıq gətirmək istəməsindən irəli gələn məsələdir".

F.Yusifov bildirdi ki, Tramp bütövlükdə ABŞ-da dövlət xərclərini optimallaşdırmağı hədəfləyib və bu məqsədlə öz administrasiyasında xüsusi bir struktur da yaradıb: "Düşünürəm ki, onun qətiyyəti imkan verəcək ki, başında dayandığı dövlət 35 trilyon dollar borcla USAID kimi lüzumsuz təşkilatlar vasitəsilə milyardlarla dollar vəsaiti havaya sovurmasınlar. ABŞ-ın iç problemləri yəqin qədər və Tramp bu problemlərin həllinə çalışır. O, ölkəsinə iqtisadi dividend gətirməyən xərclərə son vermək niyyətindədir. ABŞ-da özünə demokrat dəyənlər isə illərdir ki, bu xərcləri şişirdə-sişirdə real olmayan bir səviyyəyə qədər artırma bilmişdilər. Azərbaycan Prezidenti uzaqgörən bir siyasətçi kimi, Donald Trampın USAID kimi təxribatlara vəsait xərcləyən bir təşkilatı bağlayacağını anonsunu öncədən vermişdir".

Siyasi təhlilçi Sona Əliyeva vaxtilə USAID-in Azərbaycanda həyata keçirməyə çalışdığı inqilab

Azərbaycan Respublikası ərazisində beynəlxalq terror təşkilatları ilə əlaqəli olan radikal dini-ekstremist qruplaşma üzvlərinin terror-təxribat əməllərinin müəyyən edilməsi və qanunazidd fəaliyyətlərinin qarşısının alınması istiqamətində Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları tərəfindən birgə kompleks tədbirlər görüldü.

“Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bu barədə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Daxili İşlər Nazirliyinin birgə məlumatında deyilir. Həyata keçirilən əməliyyat-istintaq tədbirləri ilə əvvəllər “Meşə qardaşları” adlı terror qruplaşmasının fəaliyyətində iştirak etdiyinə görə məhkum olunmuş Qədir Hacıyev, Riyad Səfərliev, Valerik Adilov və Ümüd Gülləliyev silahlı birləşmənin üzvləri - Qədir Hacıyev, Riyad Səfərliev, Valerik Adilov, Riyad Səfərliev, Rövşən Laçınov, Nazim Zəkiyev və qeyriləri ilə cinayət əlaqəsinə girməsi, onların birlikdə Qusar rayonu ərazisində terror aktları hazırlamaları, həmin rayonun Hil, Cibir və Yasab kəndlərini əhatə edən meşə massivində yeraltı sığınacaqlar yaratmaları, bu sığınacaqları silah-sursat, partlayıcı maddələr, texniki qurğular və digər zəruri ləvazimatlarla təchiz etmələri təsbit olunub.

İlkin mərhələdə, qruplaşma üzvü olan Əlipaşa Kamilovun yeri müəyyən edildikdən sonra istintaqa cəlb edilməsi məqsədilə keçirilmiş əməliyyat zamanı o, Qusar şəhərində gizləndiyi ünvanda xüsusi təyinatlı əməkdaşlara silahlı müqavimət göstərərək 2 ədəd “RGO-78” markalı əl qumbarası atıb, nəticədə xüsusi təyinatlılardan biri yaralanıb, Əlipaşa Kamilov isə zərərsizləşdirilib.

Davam etdirilən əməliyyat-axtarış və istintaq tədbirləri nəticəsində Cibir kəndi yaxınlığında yerləşən meşəlik ərazidə gizli şəkildə yaradılmış sığınacaqlar və saxlanıcı yerləri aşkar olunmuş, həmin yerlərdə gizlənən qanunsuz silahlı birləşmənin üzvləri - Qədir Hacıyev, Riyad Səfərliev, Valerik Adilov və Ümüd Gülləliyev silahlı müqavimət göstərərək partlayıcı vasitələri işə salarkən məhv olublar.

Aşkar edilmiş sığınacaqlara keçirilən baxış zamanı oradan partlayıcı qurğuların hazırlanması üçün nəzərdə tutulan torf, aseton, detonatorlar, məsafədən idarə edilə bilən partlayıcı mexanizmlər, qəlpə qismində istifadə edilən armatur və qurğusunun hissələri, 2 ədəd “Kalaşnikov” avtomatı, 3 ədəd ov tüfəngi, partonlar və avtomat güllələri, eləcə də beynəlxalq səviyyədə terror təşkilat kimi tanınmış qanunsuz silahlı birləşmənin simvolu olan bayraq müəyyən edilərək götürülüb.

Həmçinin görülmüş təxirəsalınmaz tədbirlərlə terrorçu qruplaşmanın üzvlərindən olan Nazim Zəkiyevin Hil kəndinin yaxınlığında yerləşən fermada, Kamran Kərimxanov və Rövşən Laçınovun isə Hil kəndi ərazisində gizlənmələri müəyyənləşdirilib və onlar hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşlarına qarşı

DTX və DİN-dən əməliyyat: səkkiz terrorçu məhv edildi

Qusarda keçirilən birgə antiterror əməliyyatında dini-ekstremist qruplaşma zərərsizləşdirildi

silahlı müqavimət göstərərək zərərsizləşdiriliblər.

Araşdırmalarla cinayətkar birliyə daxil olan şəxslərin daırası, təşkilatlanma forması, təchizatı, planları ilə bağlı detallar və delillər müəyyən edilib.

Qanunsuz olaraq amonium-nitrat, güclü yandırıcı xüsusiyyətə malik torf, detona-

torlar və od ötürən qaytanlar əldə edib onlardan istifadə etməklə kустar üsulla partlayıcı qurğular hazırlayan və onları Qusar şəhərində yerləşən “Motel” adlı qonaq evində və onun yaxınlığındakı avtoyuma məntəqəsinin damında gizlədərək saxlayan Etibar Əhmədov qeyd olunan əməlləri davam etdirərək həmin

qurğuların partlaması nəticəsində xəsarət alıb.

Habelə, Qusar rayon sakinləri olan Şərafəddin Mahmudov, Etibar Əhmədov və qeyrilərinin Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmənin fəaliyyətində iştiraklarına, o cümlədən bu silahlı birləşməni partlayıcı

maddələrlə və digər ləvazimatlarla təchiz etmələrinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Qeyd olunan cinayətkar dəstənin üzvləri - Etibar Əhmədov, Rəhim Mirzəbəyov, David Rəşidov, Şərafəddin Mahmudov, Abugül Babayev və Elçin Əlirzayev Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 28,214.2.1, 28,214.2.3, 28,214.2.6-cı (cinayətkar birlik (cinayətkar təşkilat) halında odlu silahdan və silah qismində istifadə olunan predmetlərdən istifadə etməklə dini düşmənçilik, dini radikalizm və dini fanatizm zəminində terrorçuluğa hazırlıq) və digər maddələri ilə istintaqı aparılan cinayət işi üzrə təqsirləndirilən şəxs qismində məsuliyyətə cəlb edilərək, məhkəmənin qərarı ilə barələrində həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Hazırda cinayət işləri üzrə istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

□ “Yeni Müsavat”

Həm sərhədə xarici qüvvə yığır, həm də sülh istəyir - erməni hiyləsi

İrəvanın hiyləgər siyasəti regiondakı bütün dövlətlərə təhdid yaratmaqdadır; bu cür riyakar addımlar Rusiyanı və İrəvanı da qıcıqlandıracaq

Co Bayden hökumətinin Azərbaycanla son pislərindən biri də gethagetdə ABŞ və Ermənistan arasında yanvarın 15-də strateji tərəfdaşlıq haqda Xartiyanın imzalanması oldu. Həmin sənəddən yarım ay ötür. Artıq keçmiş dövlət katibi sayılan Entoni Blinken xartiya ilə bağlı bildirmişdi ki, Amerika tezliklə, bir həftəyə Ermənistanla sərhəd təhlükəsizliyi ilə bağlı xüsusi qrup (əslində hərbi qrup) göndərəcək.

Ancaq üstündən 3 həftəyə yaxın keçsə də, bunu müşahidə etmirik. Ümumiyyətlə, Tramp hökuməti həmin vədi və sənədi unuda, kənara qoya bilərmi? Trampın vəzifəyə başlamasından 15 gün ötür. Müəyyən nəticələrə gəlmək mümkündürmü, yoxsa 100 günü gözləmək lazım gələcək? Belə bir qrup, hər halda, Tramp dönəmində göndərilərsə, Bakının reaksiyası necə olacaq?

Qeyd edək ki, Azərbaycanın Ermənistanla sülh müqaviləsinin şərtlərindən biri də (sülh sənədində razılaşdırılmayan iki bənddən biri) sərhəddən üçüncü dövlətin qüv-

vələrinin çıxarılmasıdır. Ancaq İrəvan əksinə, sərhədə yeni xarici qüvvələr gətirir. Bir neçə gün qabaq isə Avropa İttifaqının yarımhərbi, casus müşahidə missiyasının Ermənistanın razılığı ilə daha iki il uzadılması haqda qərar qəbul olunub.

İrəvanın həm sərhədə xarici qüvvə yığmağa davam etməsi, həm də “sülh sənədini imzalamağa hazırıq” riyakarlı-

ğı daha nə qədər sürəcək?

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri Çingiz Qənizadə “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, ABŞ-la Ermənistan arasında imzalanmış xartiya ermənipərəst administrasiyanın öz mövqeyini bir daha nümayiş etdirməsi idi. Bununla bir daha təsdiq etdi ki, haqlı-haqsız olaraq Ermənistanın yanındadır: “Bayden hakimiyyətin-

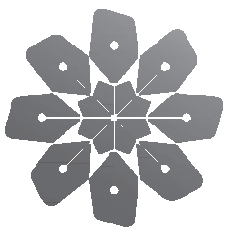
dəkilərin bir çoxu birbaşa erməni lobbisi ilə işbirliyində idi. Bu işbirliyinin nəticəsi olaraq da xartiya meydana gəldi. Amma bu xartiyanın imzalanması o demək deyil ki, həmin sənəd əbədidir, dəyişilə, ləğv edilə bilməz. Ölkənin hakimiyyəti dəyişəndə ölkənin xarici siyasətində müəyyən dəyişikliklər də ola bilər. Sözügedən xartiya ABŞ-ın milli maraqlarına,

dövlət maraqlarına xidmət edən sənəd deyil. O sənəd erməni diasporu və lobbisinin maraqlarına və Baydenin mənasız ermənipərəstliyinə xidmət edən sənəd kimi qəbul olunub. Ona görə də Donald Trampın o sənədi kənara qoyması ehtimalı istisna edilməməlidir. Tramp administrasiyasının siyasətinin necə olacağını yaxın zamanlarda daha aydın görəcəyik. Yanvarın 20-dən səlahiyyətlərinin icrasına başlayan prezident Tramp keçən iki həftə ərzində daha çox kadr təyinatları və bundan irəli gələn işlərlə daha çox məşğul oldu. Eyni zamanda onun ilk iki həftədə imzaladığı sənədlər Ermənistanla imzalanan xartiyadan fərqli olaraq Amerika iqtisadiyyatına, maraqlarına fayda verəcək sənədlər idi. Amma Trampın xarici siyasətdə hələlik ciddi addımlar atdığına görmürük. Rusiya ilə bağlı müəyyən açıqlamalar verdi, Çinlə, Kanada ilə bağlı bəyanatlar səsləndirdi. Ancaq açıqlamadan o tərəfə addımlar atmayıb. Həmçinin Cənubi Qafqaz regionu ilə bağlı Trampın açıqlamasının şahidi olmamışıq. Tramp ehtiyatlı hərəkət edəcək. Ermənistan kimi zəif bir ölkə ilə tərəfdaşlıq xartiyasının ABŞ-a nə verəcəyini yaqın Tramp müzakirə edəcək və bir nəticəyə gələcək. Hesab edirik

ki, heç 100 günü gözləməyə ehtiyac olmayacaq. Yəqin ki, yaxın bir ayda ABŞ-Ermənistan, ABŞ-Azərbaycan, ABŞ-Cənubi Qafqaz münasibətlərində nələrin gözlənilməli istiqamətində işartıları görəcəyik”.

Ç.Qənizadə qeyd etdi ki, Ermənistanın sərhədlərinə xarici qüvvələri yığmaq istiqamətində addımları, şübhəsiz, İrəvanın sülh bəyanatlarında səmimi olmadığıni sübut edir: “Ermənistanın bu cür riyakar siyasəti hesab edirik ki, həm Rusiyanı, həm də İrəvanı qıcıqlandıracaq. Yəqin ki, yaxınlarda İrəvan da səsini çıxarmağa başlayacaq. Azərbaycan isə onsuz da ilk vaxtlardan mövqeyini açıq ortaya qoyub ki, bir tərəfdən sülhdən danışib o biri tərəfdən sərhədə xarici qüvvələri müxtəlif missiyalar adı altında gətirmək siyasəti qəbul edilməzdir və İrəvanın sülhdən uzaq olmasının göstəricisidir. Ermənistan ənənəvi hiyləgərliyini davam etdirir. Ancaq region dövlətləri Ermənistanın bu riyakarlığını və hiyləgərliyini, özündən məzlum dövlət obrazını yaradıb dünyanı aldatmaq siyasətini ifşa etməlidir. Çünki bu siyasət artıq regiondakı bütün dövlətlərin marağına ziddir və onlara təhdid yaratmaqdadır”.

□ Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Mədlanın İnkişafı
Agentliyi**

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması

Ermenistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Azərbaycanla sülh müqaviləsi layihəsində razılaşdırılmamış iki maddə ilə bağlı açıqlamaları bir həqiqəti vurğulayır ki, sülh müqaviləsinin imzalanması nəzəri cəhətdən yaxın olsa da, sərhədlə bağlı məsələlərin yaxın gələcəkdə sülh müqaviləsinin imzalanmasını ləngitməsi ehtimalı var.

"Yeni Müsavat" qeyd edir ki, bu barədə "Stratfor" analitik mərkəzi məlumat yayıb. Mərkəzin fikrincə, demarkasiya prosesi dayandırılarsa, ilin ikinci yarısında Ermənistan-Azərbaycan sərhədində gərginlik arta bilər. Bununla belə, "Stratfor" yaxın gələcəkdə ciddi eskalasiya riskinin "kifayət qədər aşağı səviyyədə" qalacağını proqnozlaşdırıb. Hazırda delimitasiya prosesi cənub sərhədinə doğru aparılmalıdır. Tərəflər İranla sərhəd boyu delimitasiyanı razılaşdırıblar. Bunun ardınca sərhədlərin dəqiqləşməsi davam etməlidir. İntəhası, sülh və delimitasiya prosesləri biri-birindən ayrılır. Əgər doğrudan da sərhəd prosesində durğunluq yaransa, hərbi eskalasiya təhlükəsi arta bilər. Çünki Ermənistan sərhədə "casus şəbəkəsi"ni yerləşdirməklə gərginliyi artırır.

Al-nin bu qərarı təsdiqləməsinin Azərbaycan-Ermənistan normalaşma prosesinə, ümumilikdə Cənubi Qafqaz regionunda təhlükəsizlik

konstruksiyasına mənfi təsir göstərəcəyini öncədən proqnozlaşdırmaq olar. Çünki ilk başda, 2022-ci ilin oktyabrında Al Azərbaycanla Ermənistan arasında danışıqlarda aktiv vasitəçilik edirdi və həmin vaxt Praqa razılaşması çərçivəsində Ermənistana 40 nəfərlik Al missiyasının müvəqqəti (2 aylıq) yerləşdirilməsi barədə razılıq əldə olunmuşdu. Amma həmin missiya dekabrda fəaliyyətini başa çatdırsa da, 2023-cü ilin yanvarın sonlarında Avropa İttifaqı Azərbaycanın razılığını almadan Ermənistanın Azərbaycanla sərhəd xətti boyunca Müşahidə Missiyasının yerləşdirilməsinə qərar verdi.

Düzdür, hələ ki sərhəddə genişmiyaslı qarşıdurma gözənilmir. Bununla belə, revanşist əhval-ruhiyyəli bəyanatlar eşidilir. "Ermənistanda faşizm var. Faşizm sosializmlə, liberalizmlə, hətta daha çox millətçiliklə heç bir əlaqəsi olmayan dağıdıcı ictimai-siyasi

Qarabağ

YENİ ÜSAVAT
N 20 (8630) 4 fevral 2025

İrəvandan ilginclik etiraf: "Ermənistanda faşizm var..."

"Ermənistan referendumu" təşəbbüs qrupunun bəyanatında bu həqiqət təsdiqlənib; "Stratfor" analitik mərkəzi isə sərhəddə gərginliyin artacağını istisna etmir - ekspert rəyi

sistemdir". Bu barədə "Ermənistan referendumu" təşəbbüs qrupunun bəyanatında qeyd edilib. "Ermənistan niyə açıq-aşkar düşmənçilik təhlükəsinə müqavimət göstərmir? Çünki Ermənistanda faşizm var. Dəyərlər baxımından faşizm xristian əxlaqını rədd edir və bunun əvəzinə insanlar arasında ölümcül gühnahları təbliğ edir və aşılıyır: tənbellik, paxıllıq, qəzəb, hərislik, acgözlük, təkəbbür".

Qeyd edək ki, Ermənistan 30 il müddətində Azərbaycana qarşı faşizm siyasəti yürüdü. Rəsmi Bakı bunu ən yüksək səviyyədə bir neçə dəfə bəyan edib. "Ermənistan referendumu"nun bu bəyanatı Azərbaycanın haqlı mövqeyinin növbəti etirafı kimi qəbul edilə bilər. Ancaq faşizmin baş qaldırması Ermənistanı növbəti fəlakətə sürükləyəcək. İrəvan sülh və insanlıq əleyhinə siyasətini davam etdirdikcə, regionda blo-

kada şəraitindən çıxması mümkün deyil.

Hərbi ekspert Ramil Məmmədlinin "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, Ermənistanın silahlanması və regiona kənar gücləri yerləşdirməsi Cənubi Qafqaza sabitlik gətirə bilməz. Onun fikrincə, bu addımlar izlənilir və xüsusən Rusiya təftiş edir. Ekspert hesab edir ki, Moskvanın çoxdan İrəvanı cəzalandırmaq arzusu var, sadəcə, vaxtının çatmasını

və fürsəti gözləyir: "Bu da sözsüz ki, gərginlik yaradan hərəkətlərdir. Bölgədə kənar qüvvələr olduqca, regionda aparıcı güclər bundan qəzəblənir. Nəticədə Qafqazda gərginlik yaranır. Azərbaycan və Türkiyə, həmçinin Rusiya və İran regional əməkdaşlığa çağırır. Bölgənin problemləri "altılıq" platforması çərçivəsində həll olunmalıdır. Ermənistan isə regiona aidiyyəti olmayan Fransanı, Amerikayı cəlb etməklə narazılığa səbəbkərlər olur". **Hərbi analitik Ermənistanda faşizmin yaşamasını nəzərə almağa çağırır:** "Biz bilməliyik ki, hələ də qisas və revanş ehtirası ilə alışıb kül olanlar var. Onlar Azərbaycanın bədrəməsini, yaxud daha böyük siyasəti-hərbi dəstəyi gözləyir ki, hücum etsinlər. Əlbəttə ki, heç nəyə nail olmayacaqlar. Azərbaycan güclüdür, ordusu yüksək səviyyədədir, ona görə bizə bata bilməzlər. Amma bu təxribatlarla sülh prosesini pozmuş olacaqlar. O halda, qətiyyətimiz məsafədən başa qayıtmaq məcburiyyətində qalacağıq. Azərbaycan buna imkan verməməlidir".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Emil SALAMOĞLU

"Bu məsələyə son nöqtəni Bakıdakı məhkəmə qoyacaq" - sabiq nazir

"ABŞ Dövlət Departamenti-nin sənədlərinin dərc edilməsi həm Azərbaycan, həm də Ermənistan ictimaiyyətinin marağına səbəb olub. Təəssüf ki, əvvəllər Robert Köçəryanın kitabı ilə bağlı olduğu kimi, indi də bizim müəlliflərin düşüncələri öz mövqeyimizə deyil, sızdırılan məlumatların müəllifləri üçün əlverişli olan sitatlar və nəticələr əsasında qurulur".

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu sözləri keçmiş xarici işlər naziri, politoloq Tofiq Zülfüqarov qeyd edib.

Sabiq nazir hadisələrin iştirakçısı kimi bəzi detalları diqqətə çatırıb: "Müzakirələrin əsas mövzusu "ərazilərin dəyişdirilməsi" anlayışı ətrafında müxtəlif interpretasiyalar da cərəyan edir. Həmin hadisələrin iştirakçısı kimi bildirmək istəyirəm ki, "ərazi mübadiləsi" mövzusu Azərbaycan tərəfindən yalnız iki dövlət arasında yeni, birbaşa danışıqlar formatını möhkəmləndirmək üçün istifadə olunub. Bu formata isə R.Köçəryan 1998-ci ilin aprelində ra-

zılıq verib. Məhz bundan sonra münafişə tam reallığa uyğun təsnifata malik oldu - dövlətlərarası ərazi münaqişəsi kimi qəbul edildi.

Bu müzakirələr və aparılan danışıqlar nəticəsində vasitəçilər və Ermənistan tərəfindən zorla gündəmə gətirilən "Dağlıq Qarabağın statusu" və erməni separatizmi kimi mövzular əsas problemlər

siyahısından çıxarıldı. Bu məsələyə son nöqtəni Bakıdakı məhkəmə qoyacaq. Hələtərlərarası ərazi münaqişəsi kimi qəbul edildi. Bu müzakirələr və aparılan danışıqlar nəticəsində vasitəçilər və Ermənistan tərəfindən zorla gündəmə gətirilən "Dağlıq Qarabağın statusu" və erməni separatizmi kimi mövzular əsas problemlər

münafişə ssenarisinin dəyişdirilməsi idi. Məhz bunun sayəsində bu gün mövqeyimiz bizə "Qərbi Azərbaycan", "Zəngəzur", "Göyçə mahalı", "güzgü prinsipi" və s. kimi mövzuları gündəmə gətirmək imkanı verir". Qeyd edək ki, ABŞ Dövlət Departamenti Ki-Uest danışıqlarının mətnini yayıb.

□ **"Yeni Müsavat"**

"Ermənistan qərbi azərbaycanlılara kompensasiya ödəməyib" - deputat

"Güya ki, Ermənistan qərbi azərbaycanlılara kompensasiya ödəyib. Ermənistanın bu açıqlaması həm həqiqətin, həm də rəqəmlərin təhrifidir". Bunu Milli Məclisin fevralın 3-də keçirilən plenar iclasında çıxışı zamanı deputat Hikmət Babaoğlu deyib.

"Birincisi, Ararat Mirzoyanın dediyi kimi, 170 min deyil, 300 min azərbaycanlı etnik təmizləmə siyasətinə məruz qalıb. İkincisi, verilən kompensasiya azərbaycanlıların evləri üçün verilən kompensasiya deyil. Çünki 1988-ci ildə dekabr ayının 7-də Spitak şəhərində zəlzələ baş verdi. 1988-ci ildə müstəqil Ermənistan Respublikası yox idi. Həmin vaxt zəlzələ baş verən ərazidə yaşayan azərbaycanlılara evlərinin təmir edilməsi üçün SSRİ büdcəsindən zəlzələnin verdiyi zərərin aradan qaldırılması üçün müəyyən kompensasiyalar verildi. Amma o ödənilən kompensasiya xərcləndikdən, evlər təmir edildikdən sonra ermənilər tərəfindən mənimsənilməli və azərbaycanlıların mülkiyyət hüququ tapdalandı", - deyə deputat bildirib.

Qüvvələrimiz Ermənistana belə girə bilər...

Qərib Babayanın "Qarabağ" məhəmməsini oxuyanların görüntülərini paylaşdığı üçün saxlanılması ciddi siqnaldır. Bunu erməni türköloq Varujan Geqamyan deyib (Globalinfo.az). Onun sözlərinə görə, həbs hadisəsi bir neçə səbəbə görə təhlükəlidir:

"Birincisi, bu, ilk növbədə, söz azadlığının məhdudlaşdırılmasıdır. İkincisi, Ermənistanda Türkiyə əleyhinə gündəmin məhdudlaşdırılmasıdır. Üçüncüsü, Ermənistanda Türkiyə və Azərbaycana zidd hərəkətləri, proqramları, addımları, təşəbbüsləri qadağan etməyə çalışırlar. Bu, ilk belə hadisə deyil, məsələn, "artsax"ın (məhv olmuş terrorçu rejim - red.) xəritəsinin Milli Assambleyanın zalından çıxarılması buna nümunədir. Sonuncusu, bu tendensiya Türkiyə-Azərbaycan müşahidə qüvvələrinin Ermənistanda yerləşdirilməsinə qədər çatacaq. Mən şişirtmərəm. Məsələn, 1918-ci il Batum müqaviləsinə əsasən türk zabitləri ermənilərin türk qoşunlarının Ermənistanda hərəkətinə mane olmamaları üçün bütün erməni stansiyalarında və yollarında yerləşdirilməli idi. Proses ona doğru gedir".

Novruzovun humanist təklifi

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Sən demə, Azərbaycan mətbuatının 150 illiyidir və Milli Məclis bu münasibətlə medal təsis etmək qərarını açıqlayıb. Yayda bizi maraqlı günlər gözləyir. Yenə hörmətli həmkarlarımız qələmi süngüyə çevirib bir-birinə girəcəklər. O deyəcək mənə medal düşür, sənə yox. Bu deyəcək yazılarımı soxaram gözünü. Üçüncüsünün şivəindən bəlkə Həsən bəy Zərdabi yerindən oyandı, təzədən dərbədən düşdü.

Axi biz milli mətbuatımızın banisini nə az, nə çox - düz 3 dəfə basdırmışdıq. Rəhmətliyə torpağın altında dinc uzanmağa imkan verməmişik. Hər dəfə aləm qarşında birinci işimiz Zərdabini çıxarıb təzədən basdırmaq olubdur. Məsələn, Fəxri Xiyabanda dəfn edilən, üzərində "Burada filan ildə Müsavat cəlladları tərəfindən qətlə yetirilən alovlu bolşevik Filankəs uyumaqdadır" elanı vurulan öülərə heç gör başın üstə daşın var (bu, gözün üstə daşın var məsələnin öülərə aid versiyasıdır) deyən olubmu? Olmayıb.

Amma haradan baxsan 150 illik jurnalistikamız çiçəklənmə dövrünü yaşayır. Həkimlərdən tumansatanlara, dələduzlardan müəllimlərə qədər hər bir müqəddəs peşə sahibi mətbuata, KİV-ə reklam verməyə çalışır. Hərçənd indi buna pis gözlə baxanlar yaranıb, özü də deputatlar arasında. Deyirlər ekran-efirdən həkim reklamı yığıldırilsın, orada ancaq bizi göstərsinlər (ikinci hissəni özüm-dən uydurdum, deputatları efirdə göstərsək seçicilər onları yaxından tanıyar, qanqaraçılıq olar).

Bəs deputatlar niyə həkim reklamına neqativ yanaşmağa başlamışdır? İlk ağıla gələn klassik Azərbaycan modelidir: "Yəqin kimse təzə həkim gətirib, istəyir onu reklam eləsin". Axi adətən belə olur. Görürsən hansısa oliqarx maşın aptekçəsi gətirir, dərhal bunun qanunu çıxır, maşına qoymayanları cərimə edirlər.

İkinci versiya budur ki, ola bilsin hansısa deputatı reklam edilən həkim düzgün müalicə etməyibdir. Bu, bir az inandırıcı gəlmir, çünki şanlı millət vekillərimiz onsuz asqıranda da aşağısı Türkiyəyə qaçırlar. "Kəndçi balnasısı" onlara yaraşmaz.

Üçüncü versiya həqiqətən xalqın səsinə çatdırmaqdır. Fantastik görünə də, hərdən belə olur. Məsələn, elə dünən MM-də Seyavuş Novruzovun İmişli hadisələrinə aid yaxşı çıxışı vardı. Sitat: "İcra başçısı, polis rəisi, niyə durub gəlmirsən ora? Sadəcə, rayon prokuroru gedib... Çıx camaatın qarşısına, onu başa sal! Niyə camaatdan kənara qaçırsınız?" Hələ bu harasıdır, Novruzov daha mütərəqqi təklif irəli sürüb, deyir orada asayışı pozmaqda suçlanıb həbs edilənləri bağışlamaq, azad etmək lazımdır.

Gözəl təklifdir. Novruzov heç İmişlinin deputatı deyil, amma ora üçün çalışır. Təklif edirəm Razi Nurullayev buna baxıb azca xəcalət çəksin.

Mən özüm də o şəxslərin azadlığa buraxılmasını arzulayıram. Axi onlar əsəblərini cilovlaya bilməyib, qəza törədən polis avtomobilini əziblərsə, buna görə 3 ay həbs, daha sonra uzun müddətli cəza nəzərdə tutan cinayət işi nəyə lazımdır? Bütün dünyada polis maşınını əzirlər. Əslində o maşın xalqın özünün vəsaiti ilə alınbsa, xalq elə öz əmlakını əzməmiş olur. Təki əzilən maşın olsun, necə deyirlər. İnsan həyatı deyil ki? Üç uşağın ölümünə səbəb maşını bəlkə birinci elə polis özü əzməli idi. Bununla əsəblər sakitləşərdisə, niyə olmasın? Yenə xüsusi vurğulayıram: heç bir dövlət əmlakı insan həyatından dəyərli deyil. O cümlədən insan azadlığından.

Təsədüfə bax ki, dünən sabiq deputat, polisə qarşı zorakılıqda suçlanıb 3 il yarım həbs cəzası almış Eldəniz Səlimov azadlığa çıxdı. Doğrudur, Səlimov cəzasını satınacan çəkib, ancaq ümid edək əlaqədar orqanlar deputat Novruzovun humanist təklifinə yaşıl işıq yandırar.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arvadı ilə birgə ABŞ-da səfərdədir. Rəsmi məlumatla görə, o, Vaşinqtonda ermənilərin dini tədbirlərində, o cümlədən Milli Dua Naharında iştirak və çıxış edəcək. Lakin əsas hədəf təbii ki, bu deyil.

Bəs nədir? "Hraparak" erməni qəzeti yazıb ki, hakimiyyət Paşinyanın Vaşinqton səfəri çərçivəsində prezident Donald Trampa görüşünü təşkil etməyə çalışsa da, bu cəhdlər nəticəsiz qalıb. Bildirilir ki, görüşün baş tutması yönündə bir sıra ermənipərəst respublikaçı senatorların söyləri də uğursuz olub. O səbəbə heç olmasa, N.Paşinyanın yeni dövlət katibi Marko Rubio ilə görüşünün alınmasına çalışılır.

"Hraparak" həmçinin yazıb ki, ABŞ-dakı erməni diasporunun böyük bir hissəsi Paşinyanla görüşdən imtina edib. "Yeni Müsavat" xatırladır ki, D.Tramp ikinci dəfə ABŞ prezidenti seçildəndən sonra Paşinyan onunla artıq bir dəfə, andıçmaddən öncə, Parisdə E.Makronla bir araya gəlib. Hətta şəkil də çəkilib. Ancaq Tramp ermənipərəst Co Bayden deyil. Yeni hansısa dini tədbirdə çıxışa görə Paşinyanın bas-basa okeanın o tayına, minlərlə km uzaq ölkəyə getməsinə dəyməzdi. Elə isə Ermənistan hakimiyyəti nədən narahatdır? Yaxud Azərbaycana qarşı hansı hiyləsi, yeni planı var? Ermənipərəst kimi tanınan M.Rubio ilə görüş İrəvana nə verəcək? Rəsmi Bakı bu səfərdən narahat olmalıdır?

Yada salaq ki, Ermənistan və ABŞ strateji tərəfdaşlıq haqqında xartiya imzalayıblar. Sənədə Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan və ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken imza atıblar. A.Blinken sənədin imzalanmasının Ermənistanla ABŞ arasında münasibətlərdə "mühüm mərhələ" olduğunu vurğulayıb. "Biz ABŞ-Ermənistan Strateji Tərəfdaşlıq Komissiyası yaradıq. Bu, bizə müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığı genişləndirmək imkanını verir. Buraya iqtisadi, təhlükəsizlik və müdafiə məsələləri, demokratiya, insan haqları kimi məsələlər daxildir". Qarşıdakı həftələrdə Birləşmiş Ştatların Gömrük və Sərhəd təhlükəsizliyi heyətinin Ermənistanla səfər edəcəyini bildiren A.Blinken "Eagle Partner" kimi birgə təlimlər vasitəsilə Ermənistanın sülhməramlı missiyasını gücləndirmək üçün Vaşinqton özünün "strateji tərəfdaşı" ilə sıx işləyəcəyini vurğulayıb. 4 səhifədən, pream-

Paşinyanın sirli ABŞ səfəri - Bakıya qarşı gizli plan...

Erməni baş nazirin bas-basa okeanın o tayına getməsi təkcə dini tədbirlə bağlı deyil, Vaşinqtondan dəstək paketi almağa və Trampa görüşə ümid edir - rəylər

bula və 3 bölmədən ibarət xartiyanın üçüncü bölməsi "Müdafiə və təhlükəsizlik" adlanır. Elə ikitərəfli şübhəli sövdələşmənin, yeni xartiyanın mahiyyəti və əsas niyyəti bu bölmədə "gizlənilir". Sənəddən faktiki surətdə belə nəticə hasil olur ki, ABŞ Ermənistanın suverenliyinin təminatçısı missiyasını öz üzərinə götürür. Amma bu missiyanın görünməyən tərəfi Cənubi Qafqazda hərbi iştirakını reallaşdırmağı düşünen Vaşinqtonun məqsədi bu üsulla bölgədə Rusiyanın və İranın mövqelərini ələ keçirməkdir.

Ermənistan-ABŞ sənədinin tezbazar imzalanması Tehrana İrəvanın okeanın o tayında güclü müdafiəçisinin olduğunu göstərmək məqsədi daşıyır. 2023-cü ilin sonundan ABŞ və Aİ Ermənistanla hər tərəfli dəstək vermək öhdəliyi götürdülər və bu, aprelin 5-də Brüsseldə üçtərəfli görüşdə sənəd imzalanması ilə isbatlandı.

"Ayaqüstü bir dialoq olmasını istisna etmərəm. Hərçənd nə Ağ Ev, nə Paşinyanın ofisi belə xəbər yayıb", - "Yeni Müsavat" a danışan **Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri Çingiz Qənizadə** belə hesab edir. Onun zənnincə, Ermənistan imzalanan xartiyadan sonra ABŞ-ın yeni rəhbərliyi ilə danışıqlara can atır və dəliqləşdirmə aparır: "Paşinyan öyrənmək istəyir ki, Tramp iqtidarı ona hansı səviyyədə yaxındır. Hər halda, Bayden qədər olmayacaq, amma dəstək davam edəcək.

Burada strateji hədəflər var. Birincisi, Rusiyanın forpostunu əlindən almaq, ikincisi, Cənubi Qafqazda mövqelərini gücləndirmək. Ona görə Trampa bağlı məsələ deyil, Birləşmiş Ştatların İrəvana münasibəti bölgə ilə bağlı siyasətdən qaynaqlanan bir dəstəkdir". **Ç. Qənizadə güman edir ki, Paşinyan bir sıra görüşlər keçirəcək və bununla erməni cəmiyyətinə onu hansı qüvvələrin dəstəklədiyini mesajını verəcək:** "Onun addımları daxilə mövqeyini möhkəmləndirməyə də hesablanmış. Ermənilərə demək istəyir ki, biz Amerika ilə işləyirik və Rusiyadan xeyir gəlməz. Məncə, Rusiya bu addımları təmkinlə təqib edir. Moskva kiçik Ermənistanı istədiyi zaman yenidən ram edəcəyinə arxayındır. Ancaq dəyə bilmərəm ki, nə qədər əmindir. Söhbət Qərbin Ermənistanla təsirlərinin artmasından gedir. Rusiya kontur addımlar atmır. Görünür ki, hazırda sanksiyalar altında olan ölkə üçün Ermənistanla ticarət döviyyəsinin artması daha əhəmiyyətlidir və digər hərəkətlərə göz yumulur. Rusiya regionda doktrinanı dəyişmək məcburiyyətində qalacaq". Hüquq müdafiəçisinin fikrincə, eğer Tramp Paşinyanla görüşsə, bu, Vaşinqtonun İrəvana açıq dəstəyi kimi qəbul olunacaq.

Siyasi ekspert Fuad Əliyevin fikrincə, Paşinyanın səfəri ABŞ-dan daha böyük dəstək qoparmaq məqsədi daşıyır: "Ermənistan hakimiyyəti özünü Rusiyadan uzaq hesab edir. Son imzalanan sənəd isə münasibətlərdə yeni mərhələdir. ABŞ strateji tərəfdaşlıq sazişi imzalanmış bir ölkənin baş nazirini necə qarşılayacaq, hər şey bundan asılıdır. Paşinyan müxtəlif kanallara vasitəsilə Trampa çıxış əldə etmək istəyəcək. Təbii ki, onunla yanaşı dayanıb şəkil çəkdirmək istəyərdi. Bunu da böyük bir piara çevirmək arzusundadır. Ancaq düşünürəm ki, bu görüş baş tutsun. Əsas məsələ onun diasporla görüşüdür. Ona çətin suallar veriləcək. Paşinyan isə günahı keçmiş klanda ax-tarmağa başlayacaq". **Ekspert istisna etmir ki, amerikalı mühafizə alayının Ermənistanla yerləşməsi bir daha müzakirə oluna bilər:** "ABŞ əsgərlərinin İranla sərhədə yerləşməsi gözlənilir. Buna Rusiya və İranın reaksiyası maraqlıdır. Çünki İranla sərhəddən rus hərbiçiləri çıxırlar. Onların boşalan yerinə amerikalılar gələcəksə, birincisi Tehran etiraz etməlidir. ABŞ İrana sanksiya qoyur, Ermənistan isə sərhəddə onun əsgərlərini gətirir. Üstəlik, özü də ABŞ-a gedərək görüşlər keçirir".

Qeyd edək ki, Paşinyan Milli Dua Səhəri tədbirində iştirak etmək üçün ABŞ-a gəlir. Erməni mediası isə əslində bunun bəhanə olduğunu, Paşinyanın ABŞ-ın yeni administrasiyasından kiminləsə görüşməyə çalışdığını yazıb.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan öz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra İranla münasibətləri ziqzaq şəklində davam edir. Bunun da əsas səbəbi cənub qonşumuzun torpaqlarımızın işğal dövrü daxil, müəyyən fasilələrlə davam etdirdiyi yanlış siyasətdir. Hansının ki, altını ən çox elə İran çəkir.

“Azərbaycan İranla heç bir məhdudiyyət olmadan və qarşılıqlı fayda üçün mehriban qonşuluq şəraitində siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələri inkişaf etdirməkdə maraqlıdır. İki ölkə arasında münasibətlərdə əsas məqam inam yaratmaq və anlaşılmaqları aradan qaldırmağa çalışmaqdır”.

Bu sözləri Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyev ötən həftə sonu Tehrana səfəri zamanı İran Prezidentinin müşaviri Mehdi Sənayi ilə görüşdə deyib.

H.Hacıyev qeyd edib ki, Azərbaycan tərəfdən İrana heç bir təhdid olmayacaq. Mehdi Sənayi isə öz növbəsində bildirib ki, Azərbaycan İran üçün təkcə mühüm və dəyərli qonşu deyil, iki ölkənin xalqları bir-birinə qohum və dostdur. Onun fikrincə, iki ölkə arasında münasibətlərin səviyyəsi sırf diplomatik formatdan kənara çıxmali, digər dövlət və özəl sahələrə də yayılmalıdır. “İnsanlar arasında təmasların dərinləşməsi əməkdaşlığın inkişafına böyük təsir göstərəcək. İranın öz qonşuları, o cümlədən Azərbaycanla münasibətlərdə əsas məqsədi strateji əlaqələr qurmaq, istənilən gerginlikdən uzaq olmaqdır”.

M.Sənayi əlavə edib ki, iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsinin həcmi çox kiçikdir: “Biz makroiqtisadi və ticarət layihələrini müəyyən etməklə, iş adamlarını mədəni-iqtisadi əlaqələrin inkişafı və genişləndirilməsinə cəlb etməyə çalışmalıyıq. İki ölkənin mənafeyi naminə iqtisadi əlaqələr və ticarət şəbəkəsi yaratmaq üçün lazımi imkanlar və vacib platformalar mövcuddur”...

Azərbaycanın yüksək çinli rəsmisi Tehrandə bir sıra digər mühüm görüşlərdə keçirib, o cümlədən İran Xarici Əlaqələr üzrə Strateji Şurasının sədri Kamal Xərrazi ilə bir araya gəlib.

Daha sonra İran Prezidenti Məsud Pezeşkian Hikmət Hacıyevi qəbul edib. Görüşdə Hikmət Hacıyev Prezident İlham Əliyevin səmimi salamlarını və ölkəmizə səfərə dəvətini İran Prezidentinə çatdırıb. İran Prezidenti salamlara və dəvətə görə təşəkkürünü bildirib və onun da səmimi salamlarının Prezident İlham Əliyevə çatdırılmasını xahiş edib.

Hacıyevin İran səfərinin pərdəarxası - 9 illik “tilsimi” sindirməq zamanı

Bakı-Tehran münasibətlərində yeni dönmə başlayır? Ekspertlərdən pozitiv gözlənti və ehtiyatlı nikbinlik

Yada salaq ki, Prezident İlham Əliyev Məsud Pezeşkianı son seçkidə qələbə münasibətilə təbrik edən ilk xarici dövlət başçısı olmuş, onu ölkəmizə səfərə dəvət etmişdi. İlham Əliyevin üç dəfə İranda səfərdə olub (2004, 2009, 2016). Eləcə də İranın sabiq prezidentləri - Məhəmməd Xatəmi (2001), Mahmud Əhmədi-nejad (2006, 2010), Həsən Ruhani (2016) ölkəmizə rəsmi səfərlər ediblər.

Göründüyü kimi, az qala 9 ildir nə o tərəfdən, nə də biz tərəfdən ən yüksək səviyyədə səfərlər olmur...

“Ümid edirik ki, Tehran və Bakı arasındakı səfərlər iki ölkə arasında münasibətlərin yaxşılaşmasına kömək edəcək”. APA xəbər verir ki, bunu İran Xarici İşlər Nazirliyinin sözçüsü İsmayıl Bəqai Azərbaycan və İran rəsmiləri arasında keçirilən görüşləri şərh edərkən deyib. “Bu ikitərəfli səfərlər İranın Milli Təhlükəsizlik üzrə Ali Şurasının katibinin Bakıya son səfərindən sonra baş tutub. Sözügedən səfər zamanı əlavə görüşlər olub, iki ölkə rəsmiləri arasında münasibətlərin möhkəmləndirilməsi və bəzi media anlaşılmaqları müzakirə olunub. Ümid edirik ki, bu səfərlər ümumi narahatlıqlar və iki ölkə arasında münasibətlərin yaxşılaşdırılması ilə bağlı daha yaxşı və qarşılıqlı anlaşma üçün mühüm başlanğıc olacaq”, - sözçü vurğulayıb.

Diplomat eyni zamanda Qafqaz regionunun, o cümlədən Azərbaycan və Ermənistanın təhlükəsizliyinin İran üçün mühüm olduğunu qeyd edib: “İranın hər iki ölkə ilə yaxşı münasibətləri mövcuddur və diplomatik səfərlər artmaqdadır. İran Cənubi Qafqazda təhlükəsizlik və sabitliyin möhkəmləndirilməsi üçün hər bir dəstəyə hazırdır”.

Bəs pərdəarxasında nələr ola bilər? Ekspertlərin qənaəti necədir, cənub qonşumuzla əməkdaşlıqda, nəhayət, hamar dövrə qədəm qoyuruqmu? İrandan təhdidlər dayanacaq mı? Böyük bir fasilədən sonra prezidentlərin qarşılıqlı səfərlərinə hazırlığın başladığını necə, söyləmək mümkündür mü?

Siyasi şərhçi Aydın Quliyev “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Hikmət Hacıyevin İrana səfəri və yüksək rəvanlı İran rəsmiləri ilə görüşü dərin məqsədlərə hesablanmış hadisədir: “Unutmayaq ki, Hikmət Hacıyev Azərbaycan Prezidentinin mövqeyini və fikirlərini ifadə edir. Hikmət Hacıyevin çox yuxarı İran dairələri ilə görüşü deməyə əsas verir ki, masada hər iki ölkənin ortaq maraqlarında olan ciddi mətləblər var. Şübhə yox ki, hər iki ölkə münasibətlərdə yeni mərhələ açılmasında maraqlıdır və bu istiqamətdə addımlar atmaq iradəsindədirlər. Yəqin bu görüşərdən sonra İranın siyasətində Azərbay-

canı narazı salan məqamlar aradan qaldırılacaq. Böyük ehtimalla İranın bəzi məmurları və din xadimləri Azərbaycanla bağlı öz çıxışlarına çəki-düzən verməli olacaqlar. İran tərəfi bilməmiş olmaz ki, iki qonşunun münasibətlərinin daha yaxşı olmasına həmişə ehtiyac olub. Eyni zamanda münasibətlərin dərinləşməsi üçün daha çox İranın iş görməsinə ehtiyac var, nəinki Azərbaycanın”.

A.Quliyevin fikrincə, yeni mərhələdə Naxçıvanla birbaşa əlaqələrin yaradılmasında İranın öz fəaliyyətini Bakı ilə daha sıx qurmasına ehtiyac var: “Arazın kənarı ilə Cəbrayıldan Naxçıvana yolun açılmasının sürətləndirilməsi Hikmət Hacıyevin danışıqlarından sonra görə biləcəyimiz reallıqlardan biri ola bilər. Ermənistanın bölgəimizdə davakar siyasətinin yumşaldılmasında da İran təsirli rol oynaya bilər. Yeter ki, İran bölgədə sülhə Azərbaycanın daha böyük töhfə verə biləcəyinin fərqi-nə varsın.

İran beynəlxalq müstəvidə getdikcə təklənməkdədir. Onun indiki beynəlxalq vəziyyətində Azərbaycanla daha yaxşı münasibətlərdən uduşu böyük ola bilər. Regionda bir neçə məsələ var ki, bunlara İranın münasibətinin dəyişməsinə zaman özü tələb edir. İran bunlarsız Azərbaycanın imkanlarından geniş bəhrələnmək şansını itirir. Məsə-

lən, Mərkəzi Asiya-Azərbaycan-Avropa dəhlizinin İran üçün hələ istifadə olunmamış geniş imkanları var. Azərbaycanla münasibətlər yaxşılaşdıqca, İranın şansları genişlənə bilər. Tehrandə Hikmət Hacıyevlə müzakirələr İranın regional siyasətində bəzi zəruri dəyişikliklərə gətirə bilər”.

Politoloq Elxan Şahinoğlu isə bildirib ki, Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyevin Tehran səfəri bir neçə səbəbdən Azərbaycan üçün əhəmiyyətlidir: “Birincisi, Tehranın diqqətinə bir daha çatdırılıb ki, Azərbaycan cənub qonşusu ilə münasibətlərdə gerginlik istəmir, ölkəmiz qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıqda maraqlıdır. İkincisi, Ermənistanın mövqeyinə görə Zəngəzur dəhlisi yubandığı üçün Azərbaycan İran ərazisindən - Araz çayının sahililə keçən dəhlizə əhəmiyyət verir. Çayın üzərində körpünün inşası bitmək üzrədir. İran üzərindən dəhlizin qısa müddətdə işə düşməsinin bölgə ölkələri üçün faydası olacaq. Bunu Tehran da anlamamış deyil. Üçüncüsü, Azərbaycanın müxtəlif ölkələrlə, o cümlədən İsrail və ABŞ-la münasibətlərinin

İrana qarşı yönəlmədiyini dəfələrlə deyilsə də, bu, Tehrandə təkrarən iranlı rəsmilərin diqqətinə çatdırılıb. Dördüncüsü, rəsmi Bakı mütədil prezident Məsud Pezeşkianla normal əməkdaşlığa ümid edir. Pezeşkianın da Azərbaycanla əməkdaşlığa marağı var. Mümkündür ki, Tehrandakı danışıqlarda iki ölkə prezidentinin yaxın müddətdə görüşünün təşkili barədə də fikir mübadiləsi aparılıb”. Ekspert onu da deyib ki, bu sadalanan müsbət məqamlara baxmayaraq, İranın mühafizəkar və dini dairələri növbəti anti-Azərbaycan təxribatları ilə əldə edilənlərin üstündən yenə xətt çəkə bilərlər: “Hər dəfəsində belə olur, iki ölkənin rəsmiləri və diplomatları görüşür, tərəfdaşlıqdan və ortaq layihələrdən danışırlar, üstündən bir müddət keçdikdən sonra əyalət mollalarından biri və ya SEPAH generalı Azərbaycanı hədəf götürən açıqlama verir, İran dövlətinin nəzarətindəki televiziya kanalları, agentlikləri və saytları bunları yayımlayır, nəticədə müsbət doğru irəli sürülən təşəbbüslər yarımçıq qalır”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Fidan: “Ümid edirik ABŞ səhvlərini düzəldər”

Türkiyə hökuməti ABŞ-ın Suriyadakı kürd qüvvələri ilə əməkdaşlığına son qoyulacağına ümid edir.

“Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bunu Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan deyib.

O, ABŞ-ın Suriya kürdlərini dəstəkləmək qərarının yanlış olduğunu və bunu düzəltməyin vaxtının çatdığını bildirib.

Fevralın 3-də Milli Məclisin yaz sessiyasının ilk plenar iclası spiker Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə keçirildi. Dövlət Himninin oxunmasından sonra parlament sədri giriş nitqi ilə çıxış etdi. Spiker payız sessiyasının yekunları, İtaliyaya səfəri, deputatların yanvar ayındakı beynəlxalq fəaliyyəti, həmçinin yaz sessiyasında müzakirə ediləcək mühüm məsələlər barədə danışdı.

Komitə sədri Siyavuş Novruzov yanvarın 29-da baş tutan bələdiyyə seçkilərində Yeni Azərbaycan Partiyasının qələbə qazandığını və bunun YAP-ın növbəti uğuru olduğunu bildirdi. Dedi ki, Azərbaycanda azad, ədalətli, demokratik seçkilər keçirilməklə yeni bələdiyyələr formalaşdı: "Onlar bundan sonra da öz fəaliyyətlərini davam etdirəcəklər. Bələdiyyələr azad seçki nəticəsində formalaşsın".

Deputat Vüqar Bayramov bildirdi ki, artıq Azərbaycanda yeni sosial paketin icrasına start verilib. Onun sözlərinə görə, Prezident tərəfindən imzalanan sənədlər ölkəmizdə əhalinin sosial təminatının daha da gücləndirilməsinin prioritetliyini və dövlət başçısının siyasətinin mərkəzində vətəndaş rifahının təminatı prinsipinin dayandığını bir daha təsdiq edir. V.Bayramov qeyd etdi ki, 3 milyon vətəndaşımızı əhatə edəcək yeni sosial paket 1 milyon 100 min vətəndaşımızın pensiyalarında, minimum əməkhaqqı məbləğinin yüksəldilməsi nəticəsində 700 mindən çox vətəndaşımızın maaşlarında, eləcə də sosial müavinət və təqaüdlərdə artımları reallaşdıracaq. Deputatın sözlərinə görə, fevral ayından etibarən minimum pensiya məbləği 14.3 faiz artırılaraq 320 manata çatdırılıb: "Bu, orta və median pensiya məbləğlərində artımlara xüsusi töhfə verəcək. Sosial paket yalnız maaş və pensiya deyil, eləcə də sosial müavinət və təqaüdlərdə də artımı özündə ehtiva edəcək. Növbəti mərhələdə sosial müavinət və artımlarla bağlı da qərarlar verəcəkdir".

Deputat əlavə edib ki, ölkə Prezidenti tərəfindən sosial müavinətlər və təqaüdlərin artırılması ilə bağlı Nazirlər Kabinetinə tapşırıq verilib.

Deputat Elman Nəsirov dedi ki, Ermənistan sülhdən danışsa da, ən azı 2027-ci il fevralın 19-na qədər sülh müqaviləsinin imzalanmasını yubatmaq istəyir. O xatırladı ki, Brüsseldə Avropa İttifaqı ölkələrinin səfirlərinin toplantısında 2027-ci ilin fevral ayının 19-na qədər Aİ-nin Ermənistandakı mülki missiyasının müddəti uzadılıb: "Heç

Parlamentin yaz sessiyası mühüm qərarlarla başladı

Yeni Amnistiya Aktı da daxil, vacib təkliflər irəli sürüldü

kimə sirr deyil ki, bu, mülki missiya deyil, casus şəbəkəsidir və oradakılar diplomat deyil, kəşfiyyatçıdır. Niyə onlar Aİ-nin mülki missiyası adlanmalıdır?" **E.Nəsirov vurğuladı ki, missiya-yə Kanada nümayəndələri də daxildir və belə olan halda bu qrupu Aİ-nin missiyası adlandırmaq olmaz:** "Kanada NATO ölkəsidir. Onda gerek biz də deyək ki, Aİ-də NATO missiyasından söhbət gedir. Yəqin ki, perspektivdə mülki-hərbi, sonra isə hərbi missiyaya çevrilməsi istisna deyil".

Deputat Ceyhun Məmmədov bildirdi ki, bu gün bütün dünyada olduğu kimi Azərbaycan gənci xarici qüvvələrin əsas hədəfidir: "Ulu öndərin gənclər siyasətini layiqincə davam etdirən Prezident İlham Əliyev gənclərə xüsusi diqqət və qayğı göstərir. Bu gün qətiyyətlə deyə bilirik ki, ölkə gəncləri Prezident İlham Əliyevin uğurla apardığı daxili və xarici kursu dəstəkləyir, bu siyasətin icrasında daim onun yanındadır. Vətən müharibəsi zamanı ön cəbhədə döyüşən qəhrəmanların əksəriyyəti gənclər idi. Bu onu göstərir ki, gənclərimiz öz xalqına, öz vətəninə daim bağlıdır".

C.Məmmədov qeyd etdi ki, gənclərimiz heç nədən qorxmada ağır döyüşlərdə iştirak etdilər və bu sınaqdan üzüağ çıxaraq Prezidentin "Dəmir

yumruğu"u ətrafında sıx birləşdilər: "Heç şübhəsiz ki, hər bir ölkənin gələcəyi onun gənclərinin inkişafından çox asılıdır. Bütün dövrlərdə gəncliyin mənəvi və fiziki sağlamlığı cəmiyyət üçün önəmli olub".

Deputat Hikmət Babaoğlu çox vacib bir mövzudan bəhs etdi. Bildirdi ki, Ermənistan XİN rəhbəri qərbi azərbaycanlılara guya kompensasiya ödənildiyini iddia edir, amma bunların heç bir əsası yoxdur: "Ermənistan xarici işlər nazirinin bu açıqlaması həm həqiqətin, həm də rəqəmlərin təhrifidir. Birincisi, Ararat Mirzoyanın dediyi kimi, 170 min deyil, 300 min azərbaycanlı etnik təmizləmə siyasətinə məruz qalıb. İkincisi, verilən kompensasiya azərbaycanlıların evləri üçün verilən kompensasiya deyil. Çünki 1988-ci il dekabr ayının 7-də Spitak şəhərində zəlzələ baş verdi. 1988-ci ildə müstəqil Ermənistan Respublikası yox idi. Həmin vaxt zəlzələ baş verən ərazidə yaşayan azərbaycanlılara evlərinin təmir edilməsi üçün SSRİ büdcəsindən müəyyən kompensasiyalar verildi. Amma o ödənilən kompensasiya xərcləndikdən, evlər təmir edildikdən sonra həmin evlər ermənilər tərəfindən mənimsənilməsi və azərbaycanlıların mülkiyyət hüququ tapdandı".

H.Babaoğlu qərbi azərbaycanlılara vurulan zərərin ödənilməsinə zəruri hesab

edir və Ermənistanın bu məsələ ilə bağlı da addımlar atmasını zəruri sayır.

Regional məsələlər komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov amnistiya təklifi ilə çıxış edərək dedi ki, bu gün ölkəmizdə Amnistiya Aktına ehtiyac var: "Ümummilli liderdən başlayaraq, Azərbaycanda 13 amnistiya aktı və 70-dən artıq əfv sərəncamı qəbul olunub. Ən böyük Amnistiya Aktı Birinci Vitse-prezidentimiz hələ deputat olarkən onun təşəbbüsü ilə qəbul edilmişdi və 5 min insan azadlığa qovuşmuşdu. Parlament yenə təşəbbüs göstərərək, Müstəqillik Günü müzəfər qədr belə bir Amnistiya Aktını işləyib hazırlaya bilər".

S.Novruzov qeyd etdi ki, əfv sərəncamları olur, amma Amnistiya Aktının əhatə dairəsi daha genişdir: "Xüsusilə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşən, sonradan səhvə yol verən insanlar var ki, indi həbsdədir. Amnistiya Aktının qəbulu həmin şəxsləri də sındırar".

Komitə sədri Musa Quliyev "Reklam haqqında" qanuna dəyişiklik edilməsi təklifini irəli sürdü. Bildirdi ki, tibbi xidmətdə nələri reklam etmək olar, nəyi yox, bu, müəyyənəlməlidir. Deputat bildirdi ki, bütün dünyada həkimləri şəxs olaraq reklam etmək qadağandır: "Bizdə də qadağan olunmalıdır".

Deputat Azay Quliyev yaz sessiyasının qanunvericilik fəaliyyət planına təklifləri

ni səsləndirərkən diqqəti süni intellekt haqqında qanunun qəbulu zərurətinə yönəltdi.

"Ölkədə vətəndaşların yaşadıkları evlərin, torpaqların sənədləşmə ilə bağlı ciddi problemlər var və bu hər zaman gündəmdədir. Ölkə prezidenti tərəfindən də məsələnin həlli ilə bağlı sərəncam da imzalanıb. Doğrudan da məsələnin həll olunmamasının ciddi obyektiv səbəblər var. Amma bu məsələdə daha sürətli, məsləhətli və məşvərətli işin aparılması mümkündür". Bunu isə **deputat Razi Nurullayev** söylədi.

İclasda "Azərbaycan milli mətbuatının 150 illiyi (1875-2025)" Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar "Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi müzakirəyə çıxarıldı.

Layihə barədə Hüquq siyasət və dövlət quruculuğu komitəsinin sədr müavini Elşən Musayev məlumat verdi. Bildirdi ki, Azərbaycan mediası, mətbuatı hər zaman, əlverişli və ən həssas məqamlarda dövlətin və dövlətçiliyin yanında qərarlaşıb. Eyni zamanda Azərbaycan jurnalistikası, Azərbaycan jurnalistləri əksəriyyət etibarilə peşəkarlardan ibarətdir və öz işlərini ləyaqətlə görürlər".

Ardınca deputat bunları qeyd edib: "Amma bir də başqa qütbə qərarlaşan cinayətkar qruplaşmalar var ki, onlar da medianın, mətbuatın adını mənimsəməyə, daha dəqiq desəm, öz çıxışları üçün həmin addan istifadə etməyə çalışırlar. Adlarını da çəkə bilərəm: "AzadlıqRadiosu", "Azadlıq" qəzeti, "Meydan TV", "Toplum TV", "Azad söz" və sair bu kimi platformalar. Bax, belələrinin Azərbaycan mətbuatına qətiyyəti yoxdur və bir daha təkrar edirəm: onlar cinayətkar ünsürlərdən ibarət yığılma komandadır, media adı ilə ortalığa buraxılsalar da elə ilk öncə media adının özünü gözdən, nüfuzdan salmağa yönəlik projələr

dir, xaricdən maliyyələşən və tezisləşən qurumlardır və nəhayət, erməni əlinə oynayan, Fransa dəyirmanına su tökən naxələflərdir".

E.Musayevin sözlərinə görə, İmişli hadisələri də həmin media orqanlarının gerçək simasını ortaya çıxartdı: "Həmin hadisələr zamanı da bu ünsürlərin sərgilədiyi destruktiv fəaliyyət, mövzunun siyasiləşdirilmə və kontekstdən çıxarılma cəhdi bir daha göstərdi və sübut etdi ki, onlar heç vaxt düzəlməyəcəklər, onlar heç zaman adam olmayacaqlar, onlar xarici dairələrdən idarə olunurlar, eyni şəbəkəyə aiddirlər və həmin şəbəkənin adı da, soyadı da, eni də, uzunluğu da, boyu da, qət etdikləri yolun trayektoriyası da, radiusu da hər birimizə gün kimi aydındır".

Müzakirələrdən sonra qanun layihəsi təsdiqləndi.

Milli Məclis Azərbaycan sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılmasının müddətinin 2026-cı il yanvarın 1-dək uzadılmasına dair qanun layihəsini də qəbul etdi. Bununla bağlı "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" Qanuna təklif edilən dəyişikliklər müzakirəyə çıxarıldı. Sahibkarlıq sahəsində yoxlamaların dayandırılması müddəti əvvəlcə 2025-ci il yanvarın 1-dək nəzərdə tutulmuşdu.

□ **Elşad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

“ABŞ ilin sonunadək, xüsusən də cəbhədə atəşkəs olacağı təqdirdə Ukrayna-da prezident seçkisinin keçirilməsində israrlıdır”. Bu barədə “Reuters” Trampın xüsusi nümayəndəsi Keyt Kelloqa istinadən xəbər verib. “Demokratik ölkələrin əksəriyyətində seçkilər həttə müharibə zamanı da keçirilir. Hesab edirəm ki, bu, demokratiya üçün vacibdir. Bu, onun gücüdür”, - Kelloq bildirib. Agentlik bildirib ki, Ağ Ev uzunmüddətli razılığa gəlməzdən əvvəl atəşkəsə nail olub-olmamağın mümkünliyünü də müzakirə edir. “Ukraynada prezident seçkisi keçirilərsə, qalib şəxs Moskva ilə daimi sülh müqaviləsi üzrə danışıqların məsuliyyətini öz üzərinə götürəcək”, - “Reuters” mənbələri əlavə edib.

Xatırladaq ki, V.Putin V.Zelenskini səlahiyyət müddəti bitdiyi üçün qeyri-legitim sayır və sülh müqaviləsi imzalamayı istisna edir.

“Ukraynanın ABŞ və Rusiya arasında müharibə ilə bağlı aparılan danışıqlardan kənarda qalması çox təhlükəli olacaq”.

Bunu isə Volodimir Zelenski Tramp administrasiyasının müharibəyə son qoymaq üçün Rusiya ilə “çox ciddi” danışıqlar apardığı barədə bəyanatını şərh edərkən deyib.

“Onların öz münasibətləri ola bilər, lakin Ukrayna haqqında bizsiz danışmaq hamı üçün təhlükəlidir”, - Zelenski qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, komandası Tramp administrasiyası ilə əlaqə saxlayır, lakin bu müzakirələr hələlik “ümumi səviyyədə” aparılır. Zelenski yaxın vaxtlarda daha detallı razılaşmalar əldə etmək üçün şəxsi görüşlərin keçiriləcəyinə inanır. “Biz bunun üzərində daha çox işləməliyik”, - deyər Ukrayna lideri bildirib və əlavə edib ki, Tramp inaqurasiyadan sonrakı ilk həftələrdə əsas diqqətini daxili problemlərə yönəldib ki, bu da başa düşüləndir.

Zelenski həmçinin qeyd

Tramp Zelenskini əvəzləyəcək? - Kiyevdən sərt reaksiya

ABŞ ilin sonunadək Ukraynada prezident seçkisinin keçirilməsində israrlıdır - ekspert rəyi

edib ki, Rusiya atəşkəs danışıqlarında iştirak etmək və ya hansısa güzəştli müzakirə etmək istəmir. Ukrayna prezidenti əmindir ki, Tramp Putini danışıqlar masasına əyləşməyə məcbur edə bilər. O, bunun üçün Rusiyanın enerji və bank sistemine qarşı sanksiyalar tətbiq etməklə yanaşı, Ukrayna ordusuna dəstəyi davam etdirməli olduğunu vurğulayıb. “Düşünürəm ki, bunlar ən yaxın və ən vacib addımlardır. Ukrayna müharibə başlayandan bəri heç vaxt olmadığı qədər sülhə yaxındır”. Bunu da Zelenski deyib.

ABŞ prezidenti hansı variantı üstünlük verəcək - Zelenskisiz, Ukraynasız yola, yoxsa?..

“Ekonomiks” Beynəlxalq İqtisadi Araşdırmalar Birliyinin sədri Fikrət Yusi-

fov “Yeni Müsavat”a Volodimir Zelenskinin seçki ilə bağlı mövqeyinin düzgün olduğunu deyib: “Müharibə şəraitində olan dövlətdə seçki keçirilməsi xeyir verməkdən daha çox ziyan gətirə bilər. Bunu Zelenski də çox yaxşı bilir. Elə bu səbəbdəndir ki, müharibə şəraitində olan bir çox dövlətlərdə prezident və ümumiyyətlə, hər hansı bir seçkini təxirə salıb daha uyğun bir zamana qədər ertələyirlər”.

Fikrət Yusifov hesab edir ki, Rusiya ilə Ukrayna arasında atəşkəs sazişi bağlandıqdan sonra Ukraynada prezident seçkisinin keçirilməsi daha məqsədə uyğundur: “Volodimir Zelenski ilə dünənə qədər Rusiya Prezidenti Vladimir Putin masa arxasına əyləşmək istəmədisə, artıq ABŞ-ın

yeni prezidenti Donald Tramp da onunla üz-üzə oturmaq istəmir. Yəqin ki, yaxın zamanda Ukraynada prezident seçkisi keçiriləcək. Prezident Zelenski olmayacağısa, Rusiya tərəfinin Ukrayna prezidentinin legitim olmaması ilə bağlı arqumenti də aradan qalxacaq. Sülh müqaviləsi bağlamaq üçün Ukraynada prezident seçkisi keçirilməli, legitim prezident olmalıdır. Rusiya üçün ortada Zelenski faktoru varsa, bu faktor da aradan qalxacaq. İnanmıram ki, bundan sonra məsələ Rusiya və Ukrayna arasında həll edilsin. Artıq Ukrayna məsələsinin həlli Rusiya və ABŞ arasındakı razılaşmalardan asılı olacaq. ABŞ-ın rəyi necə olacağısa, Ukrayna məsələsi də elə həll ediləcək”.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV, “Yeni Müsavat”**

Pokrovsk uğrunda ağır döyüşlər gedir, Həştərxan və Volqoqrad da isə...

Ukrayna ordusu Pokrovsk şəhərində canlı qüvvə çatışmazlığı və maddi-texniki problemlər səbəbindən ciddi çətinliklərlə üzləşib. Rusiya pilotsuz təyyarələri bu fonda tədərük marşrutlarına aktiv şəkildə hücum edir. Bu barədə “Associated Press” məlumat yayıb. Nəşr yazır ki, hazırda bu bölgədə həlledici ola biləcək döyüşlər gedir: “Ukrayna qüv-

vələri Donetsk vilayətinin şərq hissəsindəki böyük şəhərlərə aparan bir neçə magistral yolu birləşdirən strateji əhəmiyyətli nəqliyyat qovşağı ətrafındakı mövqelərə nəzarəti itirir. Burada yerləşən Pokrovsk əsas dəmir yolu stansiyasıdır, bu da bölgənin strateji əhəmiyyətini artırır”.

Pokrovskun müdafiəçiləri deyirlər ki, rus ordusu son vaxtlar taktikani dəyişdirərək,

cəbhədən zərbələr əvəzinə cənablara hücum edir, şəhər ətrafında halqanı daraltmağa çalışır. Yüksəkliklərə nəzarətin rusların əllərinə keçməsi Ukraynanın təchizat marşrutlarına effektiv nəzarət etməyə imkan verir.

Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin komandanlığı etiraf edir ki, şəhərin müdafiəsini gücləndirmək üçün kifayət qədər ehtiyat yoxdur və yeni yaradılmış böl-

mələrin döyüş hazırlığı ilə bağlı problemləri var. Hərbiçilər Mixail Drapatının Quru Qoşunlarının komandanı təyin edilməsindən sonra müsbət dəyişikliklərə ümid edirlər. Nəşr sonda əlavə edir ki, hava şəraiti, logistik çətinliklər və yeni işə qəbul olunanların hazırlanması ilə bağlı problemlər səbəbindən Ukrayna ordusu Pokrovsk uğrunda döyüşlərdə mövqelərini itirir.

Yeri gəlmişkən, Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargahı Həştərxan qaz (Şimali Qafqaz bölgəsi - red.) və Volqoqrad neft emalı zavodlarına uğurlu hücumların həyata keçirildiyini təsdiqləyib. Ukrayna Baş Qərargahı qeyd edib ki, bu strateji obyektlərin hər ikisi Rusiya ordusu üçün böyük həcmdə yanacaq istehsal edir: “İlkin məlumata görə, Volqoqrad vilayətindəki zavodda neft emalı qurğuları zədələlib. Həştərxandakı zavodda yanğın davam edir və müəssisənin işi dayandırılıb”.

Hücumun nəticələri və dəymiş ziyanın həcmi dəqiqləşdirilir. Baş Qərargah Rusiyanın Ukraynaya qarşı silahlı təcavüzünün təmin edilməsində iştirak edən strateji obyektlərə yönəlməli əməliyyatların davam etdiriləcəyini bildirib.

□ **“Yeni Müsavat”**

Rusiyanın yeni prezidenti xokkeyçi ola bilər

Amerikadan Putinlə bağlı iddialar

Şimali amerikalı jurnalist Duqlas MakKinnon “Vaşinqton Kapitals” klubunun hücumçusu və kapitanı Aleksandr Oveçkinin Rusiya prezidenti ola biləcəyi barədə fikir bildirib.

Publika.az xəbər verir ki, Duqlas bu barədə “Fox News”dakı məqaləsində bildirib.

“Oveçkin yəqin ki, NHL-də oynamış ən yaxşı beş xokkeyçidən biridir. Oveçkinin həyatını və karyerasını izləyən hər kəs onun xarakterli bir insan olduğunu bilir. O, böyük ər, ata, dost, komanda yoldaşı və səxavətli xeyriyyəçi kimi tanınır.

O, həm də vətəni Rusiyaya və onun xalqına sevgisi ilə tanınır. Gözlənilməli kimi, Oveçkinin şöhrəti, xarizması və şəxsi alicənablığı onu Rusiyada sevimli şəxs edib.

Mən Rusiya mənzərəsinə Putinin nə vaxtsa kənara çəkiləcəyi anlayışı ilə baxıram. Bəs onda nə olacaq? Belə nəhəng boşluğu kim doldura bilər? Siyasəti həqiqətən kifayət qədər dərinədən dərk edən bir şəxs kimi deyər bilərəm ki, Aleksandr Oveçkin bir çox meyarlara cavab verir. Heç vaxt heç vaxt demə, - deyər MakKinnon yazıb.

Bu iddialar nə dərəcədə əsaslı ola bilər? Putinin hakimiyyətdən getməsi nə dərəcədə realdır? Əgər nəzəri cəhətdən hesab etsək ki, gedir, yerinə xokkeyçini gətirməsi və ya xokkeyçinin gəlməsi mümkünmü? Putinin iradəsi olmadan kiminsə Rusiyada onu əvəz etməsi inandırıcıdır mı?

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin sektor müdiri İlyas Hüseynov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, ABŞ-da Rusiyanın gələcəyi və onun prezidenti ilə bağlı müxtəlif iddialar zaman-zaman səslənməkdədir. Amma sosial şəbəkələrdə, həm də Rusiya ictimai rəyində görürük ki, həmrəylik prezidentin ətrafındadır. Prezident Putinə müsbət reaksiyalar Rusiya cəmiyyətində daha yüksəkdir: “Qərb Rusiyaya sanksiyaları tətbiq edəndə hesab edirdi ki, Rusiyada xalq hakimiyyətə qarşı ayağa qalxacaq, ordu prezidenti devirəcək və ölkədə anarxiya hökm sürəcək, nəticədə Amerika istədiyi namizədi Rusiyanın rəhbərliyinə gətirərək istəyinə nail olacaq, dünyanın ərəzicə ən böyük dövləti ABŞ-ın tabeliyinə keçəcək. Ancaq ABŞ-ın bu hesablaması baş tutmadı. İndi ABŞ-da Rusiyada Putinin hakimiyyətdən gedəcəyi və yerinə hokkeyçi Aleksandr Oveçkinin gələ biləcəyi versiyası dövrüyəyə buraxılır. Düşünürəm ki, siyasətdə heç bir uğur qazanmamış, yalnız xalqını, vətəninə sevməyən xeyriyyəçi bir xokkeyçini Rusiya ictimai rəyi ölkənin prezidenti kimi qəbul etsin. Rusiya kimi nəhəng dövlət siyasətdə yetişməyən xokkeyçilərin idarə edib ayaq üstə saxlaya biləcəyi dövlət deyil. Bunu rus cəmiyyəti daha yaxşı bilir. Rusiyanın siyasi dairələri, hərbi dairələri, təhlükəsizlik xidməti də bu variantı həzm etmər.

Məsələnin başqa bir tərəfi isə Vladimir Putinin hakimiyyətdən getmək fikrində olub-olmadığı barədə suala “fikri yoxdur və niyə də olsun” cavabının üstünlük təşkil etməsidir. Vladimir Putin hakimiyyətdən getmək niyyətində olduğunu həttə sezdirməyibse, onun gedəcəyindən və yerinə kimisə gətirəcəyindən danışmaq da yanlışdır”.

□ **Əlibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”**

Rusiyada miqrantların “qara günləri” başlayır - sabahdan soydaşlarımız...

Fevralın 5-dən, yəni sabahdan Rusiyada miqrasiya siyasətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı iki yeni qanunun icrası başlanır. Birinci dəyişiklik qanunsuz miqrantların deportasiyasını nəzərdə tutan qanunun qüvvəyə minməsi ilə bağlıdır. İkinci yenilik isə ölkəyə giriş-çixış qaydalarının pozulması və nəzarət siyahısına düşən miqrantlara göstərilməsi qadağan olunan xidmətlər üçün inzibati məsuliyyətin tətbiq olunmasıdır.

Bundan əlavə, fevralın 5-dən daha üç yeni qanunun qüvvəyə minəcəyi bildirilib. Bu qanunlar çətin şəraitdə yaşayan uşaqlara dəstək, kreativ sənayenin inkişafı və müsadirə olunmuş əmlakın regionların mülkiyyətinə verilməsi ilə bağlıdır. Miqrant ailələrinin uşaqlarını da çətinliklər gözləyir.

Qeyd edək ki, Rusiya daxili işlər nazirinin müavini Aleksandr Qorovoy rəsmi rəqəmlər barədə danışarkən məlumat verib ki, Rusiyada qeyri-qanuni 670 min miqrant var. “Onların yarıdan çoxu qadınlar və uşaqlardır. Bu insanların hüquqi statuslarını müəyyən etmək üçün 30 aprelə qədər vaxtı var. Bu tarixdən sonra sistemlərimiz qanunu pozanları avtomatik olaraq nəzarət edilənlərin reyestrinə daxil edəcək. Bu o deməkdir ki, rəsmi qeydiyyatdan keçməyən və heç bir qanun pozuntusu törətməyən miqrantlara sənədlərinin rəsmiləşdirilməsi üçün möhlet verilir. May ayından etibarən isə onlar deportasiya olunacaqlar”, - deyir DİN rəsmisi məsələyə aydınlıq gətirib.

REAL Partiyasının sədri Natiq Cəfərlinin fikrincə, Azərbaycan dövləti ölkə vətəndaşlarının dünyanın istənilən yerindən vətənə gətirilməsi üçün əməli addımlar atmalıdır. “Yeni Müsavat”a şərhində partiya sədri qeyd etdi ki, lazım gələrsə, quru sərhədlərin həmin şəxslərin üzünə açılması və onların ölkəyə daxil olmasına şərait yaradılmalıdır: “Bu vətəndaşlarımız Azərbaycan üçün təhlükə mənbəyi deyil. Əksinə, onlar Azərbaycan üçün hətta iqtisadi fərsət mənbəyidir. Çünki onların ölkəyə qayıtması, özləri ilə bir yatırım gətirməsi, kiçik-orta bizneslə məşğul olub, Qarabağa, işğaldan azad olunan rayonlara köçün tərkib hissəsi olması Azərbaycan üçün kifayət qədər üstünlüklər yarada bilər. Biz nədənsə bu məsələdən çəkinirik. Mənə elə gəlir ki, ilk öncə məsələyə yanaşmamızı dəyişməliyik. Rusiyadakı miqrantları təhlükə kimi yox, bir fərsət kimi görmək lazımdır”.

Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqası İcraiyyə Komitəsinin sədri Sahib Məmmədov isə “Yeni Müsavat”a açıqlamasında qeyd etdi ki, Rusiya miqrasiya qanunvericiliyi kifayət qədər sərtləşdirilib. S.Məmmədov Rusiyanın BMT-nin “Əməkçi miqrantlar və onların ailə üzvlərinin hüquqlarının müdafiəsi” haqqında Konvensiyanın tərəfdarı olmadığını diqqətə çatdırdı: “Bu, yalnız Azərbaycandan olan miqrantlar üçün deyil, Mərkəzi Asiya regionu, o cümlədən digər regiondan Rusiyaya işləməyə gedənlər üçün kifayət qədər çətinlik yaradır. Bu çətinliklərdən biri budur ki, əvvəllər Rusiyaya daxil olub 3 ay qaldıqdan, giriş-çixış etdikdən sonra yenidən qayıtmaq mümkün idisə, bundan sonra bu mümkün olmayacaq, yalnız 90 gün qalmağa icazə veriləcək. Əməkçi miqrantlar giriş-çixış etməklə illərlə Rusiyada qala bildirdilər. Eyni zamanda hesab edərdim ki, bir sıra sərtləşmələr bir çox şəxsin geri dönməsinə gətirib çıxaracaq. Miqrantlardan neçə nəfərin geri dönəcəyini, neçə nəfərin isə Rusiyanın yeni qanunlarına uyğunlaşb qala biləcəyini deyə bilmərəm. İstənilən halda azərbaycanlı miqrantların geridönüşü gözləniləndir. Dəqiq statistika bəlli olmadığı üçün miqrantların qayıdışının əmək bazarını daha da gərginləşdirəcəyi barədə dəyərləndirmə aparmaq çətinidir. Hər bir halda istənilən işçi qüvvəsinin geri qayıdışı Azərbaycanda işsizlik statistikasına təsir edə bilər. Əminəm ki, müvafiq qurumlar, o cümlədən ƏƏSMN yanında Dövlət Məşğulluq Agentliyi əlavə çətinliklərin yaranmaması üçün lazımı tədbirlər planlaşdırırlar”.

□ Nigar HƏSƏNLİ,
“Yeni Müsavat”

Gürcüstandan Azərbaycana “mədəni” zərbə - Bakıdan etirazlar

Qonşu ölkənin telekanalında “Basqalı” rəqsi “erməni şalaxosu” kimi təqdim olunub - dövlət qurumları işə qarışıdı

Gürcüstanın “İMEDİ” televiziya kanalında Azərbaycan məxsus “Basqalı” rəqsi növbəti dəfə təhrif edilərək “Somxuri şalaxo” - “erməni şalaxosu” kimi təqdim olunub. Musavat.com bildirir ki, bu dəfə gürcü müğənni Tamar Kotetişvili sintezatorun müşayiəti ilə Azərbaycanın Xalq artisti Aftandil İsrailovun müəllifi və ifaçısı olduğu məşhur “Basqalı” rəqsinə (musiqisinə) yazılmış mahnını “erməni şalaxosu” adı altında ifa edib.

Qeyd edək ki, bu, ilk belə hal deyil. Ötən ilin sentyabrında “İMEDİ” kanalında yayımlanan “Çveni şou” proqramında müğənni Dodona Namoradze, 2023-cü ilin noyabrında isə “1TV.GE” telekanalında yayımlanan “Natalia & Datuna” şou proqramında müğənni Natalia oxşar addım atmışdı.

Bundan başqa, ötən ilin may ayında “Rustavi” telekanalında yayımlanan “Paatas da Nikas şou” proqramında Azərbaycan xalq mahnısı “Bu qala, daşlı qala” “Sənə sevgi söz verirəm” adı ilə gürcü dilində təqdim edilmişdi.

Məsələ ilə bağlı Azərbaycan Əqli Mülkiyyət Agentliyi Gürcüstan Milli Əqli Mülkiyyət Mərkəzi “SAKPATENTİ”nin rəhbərliyinə rəsmi müraciət ünvanlamışdı. Görünən odur ki, Gürcüstan televiziya kanalları Azərbaycan musiqi və rəqslərinin müəlliflik hüquqlarını pozmaqda davam edir. “Son məsələ ilə bağlı Gürcüstan Milli Əqli Mülkiyyət Mərkəzi “Sakpatenti”nin rəhbərliyinə zəng olunaraq xəbərdarlıq edilib”. Bu barədə Azərbaycan Əqli Mülkiyyət Agentliyindən Musavat.com-a bildirilib.

Azərbaycanın xəbərdarlıqlarına baxmayaraq, Gürcüstanın “İMEDİ” televiziya kanalında ölkəmizə məxsus “Basqalı” rəqsinin növbəti dəfə təhrif edilərək “Somxuri şalaxo” - “erməni şalaxosu” kimi təqdim olunduğu haqda məlumat vermişik. Bu dəfə gürcü müğənni Tamar Kotetişvili sintezatorun müşayiəti ilə Azərbaycanın Xalq artisti Aftandil İsrailovun müəllifi və ifaçısı olduğu məşhur “Basqalı” rəqsinə (musiqisinə) yazılmış mahnını “erməni şalaxosu” adı altında ifa edib.

Məsələ ilə bağlı rəsmi reaksiya verilib. Qurumdan Musavat.com-a verilən açıqla-

mada bildirilib ki, bununla “Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Aftandil İsrailovun müəllifi və ifaçısı olduğu məşhur “Basqalı” rəqsini təqdim olunan mahnının “Somxuri şalaxo” - “erməni şalaxosu” kompozisiyası kimi təqdim olunması ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyinin rəhbərliyi ilə Gürcüstan Milli Əqli Mülkiyyət Mərkəzi “Sakpatenti”nin rəhbərliyi arasında telefon danışığı olub. Danışqı əsnasında qeyd edilən məsələ barədə daha öncə Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi tərəfindən “Sakpatenti”yə məktub ünvanlandığı, “Sakpatenti” tərəfindən isə bu məsələnin həlli üçün lazımı tədbirlərin görülməyi barədə rəsmi cavab verilməsinə baxmayaraq, bu halın təkrarlanması Gürcüstan tərəfini ciddi narahat etdiyi vurğulanıb. Eyni zamanda bu halın Azərbaycan və Gürcüstan arasında olan ikitərəfli dostluq münasibətlərinə zidd olduğu qeyd edilib. “Sakpatenti” rəhbərliyi tərəfindən Gürcüstan kanallarına belə halların yol verilməz olduğu barədə rəsmi ciddi xəbərdarlıq edildiyi, nəzarətin daha da gücləndiriləcəyi və nəticə barədə agentliyə əlavə məlumat verilməsi bildirilib.

Məsələ ilə bağlı agentliyin eksperti, xalq artisti, bəstəkar Faiq Sücəddinov “Yeni Müsavat”a danışib: “Ermənilər Aftandil İsrailovun tək “Basqalı” deyil, “Yeni Bakı” rəqsinə də “sahib” çıxmışdılar. Zamanında Aftandil İsrailov sağ ikən həmin rəqslərin notlarını yazmışdı, “Aftandilin rəqsləri” adlı kitabını dərc etdirmişdi. “Basqalı” rəqs bundan əvvəl də dəfələrlə Gürcüstan kanalında

və digər yerlərdə erməni “şalaxosu” kimi təqdim edilib. Biz isə Əqli Mülkiyyət Agentliyinin üzvləri olaraq xəbərdarlıq etmişik, demişik, araşdırmış və aidiyyəti qurumlara da məlumat göndərmişik. Hər şey aydındır - bu rəqsin kim tərəfindən və hansı ildə bəstələndiyini göstərən bütün tarixlər və notlar var. Amma yenə də müəllif hüquqlarına əməl olunmur. Ermənilərin Azərbaycan musiqisini oğurlaması yeni məsələ deyil. Hələ ötən əsrin əvvəllərində Üzeyir Hacıbəyovun məşhur “O olmasın, bu olsun” və “Arşın mal alan” operettalarına sahib çıxmağa çalışıblar. 1940-cı illərdə bir erməni Amerika ictimaiyyətini inandırmağa çalışmışdı ki, guya “Arşın mal alan” operettası ona məxsusdur. Bu məsələyə dövlət başçısı səviyyəsində müdaxilə olunmuş və əsərin Üzeyir Hacıbəyova, yəni Azərbaycana məxsus olduğu bildirilib. Həmçinin ötən əsrin 70-ci illərində Xaçaturyan “Spartak” baletinə “Uzundərə” rəqsini yazmışdı. Həmin vaxt bizim bir çox mahnılarımız, rəqslərimiz oğurlanmışdı.

Xatırlayırsınızsa, bu yaxınlarda rusiyalı müğənni Avraam Russo Soçidə keçirilən “Pesnya Goda” adlı gecədə Üzeyir Hacıbəyovun “Çırpınırdı Qara dəniz” əsərini erməni mahnısı kimi təqdim etmişdi. Həmçinin Fikrət Əmirovun “Qarabağ” süitəsini ermənilər öz əsərləri kimi qələmə alırlar”.

F.Sücəddinovun sözlərinə görə, hətta Amerika da belə bizim mahnılarımızın sözlərini dəyişdirib, öz adlarına çıxırırlar: “Əlbəttə ki, gün gələcək, iki dövlət arasında sülh müqaviləsi imzalanacaq və biz Əqli

Mülkiyyət Agentliyi olaraq, öz iradlarımızı və tələblərimizi bildircəyik. Bununla bağlı qanun və cərimələr mövcuddur. Bizim o qədər zəngin musiqimiz var ki, müxtəlif millətlər bu musiqiləri mənimsəməyə çalışırlar. Elə götürək gürcüləri - onlar da bizim mahnılarımızı öz adlarına çıxarıblar. “Şalaxo” rəqs Azərbaycan rəqsidir, amma gürcü rəqs kimi təqdim edilir. YouTube platformasında bunu aydın görmək mümkündür. Gürcülər, yəhudilər və demək olar ki, bütün Qafqaz xalqları bizim musiqimizə sahiblənirlər. Çünki onların musiqiləri çox bəsit və maraqsızdır. Amma Azərbaycanın musiqisi olduqca zəngindir və buna görə də onu “çırpıdırırlar”. Beləliklə, bizim xalq mahnılarımız və xalq rəqslərimiz konsertlərdə, televiziya verilişlərində səsləndirilir, bizim adımlarımız çəkilmir. Yüzlərlə mahnımız Yunanıstanda erməni dilində oxunur. Bəs çıxış yolu nədir? Əlbəttə ki, bizim radio və televiziya kanallarında bu musiqiləri təbliğ etməlidir. Təbliğatdan çox şey asılıdır. Xalq musiqimiz radiolarda və televiziya kanallarında səslənmirmi? Əlbəttə ki, yox! Xalq mahnılarımız və rəqslərimiz var, onlar yayımlanmalıdır. Əgər başqa xalqlar bizim musiqimizə sahib çıxırsa, biz də bu musiqiləri geniş şəkildə təbliğ etməliyik. Toylarımızda ifa olunmalıdır. Xaricə qastrol-dan gedən musiqiçilərimiz Azərbaycan musiqisini tanıtmalıdır. Beləliklə, musiqi mədəniyyətimizin qorunması üçün tək cəmiyyət etirazı deyil, həm də onu dünyada daha çox tanımaq, təbliğ etmək lazımdır”.

□ Xəlilə GƏRAY,
“Yeni Müsavat”

Son günlər Azərbaycanda plastik cərrahların fəaliyyətində ciddi nöqsanlar aşkarlanır, hətta onların yanlış əməliyyatı nəticəsində həyatını itirənlər var. Əldə olunan məlumatlara görə, plastik cərrahiyyə ilə məşğul olanların bəzilərinin tibbi təhsil sənədləri və praktik tibb fəaliyyəti ilə məşğul olmağa hüquq verən şəhadətnamələri yoxdur, yaxud da bu sənədlər saxta yolla alınıb.

Buna görə də plastik cərrahiyyə ixtisası üzrə fəaliyyət göstərən tibb mütəxəssislərinin sözügedən istiqamətlə məşğul olmağa icazə verən sənədlərinin hüquqi əsaslarının kompleks şəkildə yoxlanılmasına ehtiyac yarandı. Bununla əlaqədar səhiyyə nazirinin müvafiq əmri ilə Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin və Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin səlahiyyətli nümayəndələrindən ibarət Xüsusi Təftiş Komissiyası yaradıldı.

Beləliklə, ölkədə praktik tibb fəaliyyəti ilə məşğul olan plastik cərrahlar peşə fəaliyyətinin qanunauyğunluğunu təsdiq edən sənədlərinin notariat qeydiyyatında təsdiq edilmiş surətlərini (baza ali tibb təhsili, diplomdansonrakı təhsilə aid bütün sənədlər, əmək kitabçası, tibbi fəaliyyət ilə məşğul olmağa buraxılma barədə şəhadətnamə, sertifikatı və s.) 2025-ci il 31 yanvar tarixinədək Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyinə şəxsən təqdim etməli oldular.

Bir aylıq möhlət bitdi. Vəziyyət nə yerdədir? Ümumiyyətlə, saxta plastik cərrah problemini kökündən necə həll etməli?

Xəbərdarlığa kimi ölkədə 200-250 plastik cərrahın olduğunu, Azərbaycan Respublikası arasında diplom, internatura haqqında şəhadətnamə, əmək kitabçasında yer alan, yəni bu günə qədər əmək fəaliyyətimizlə bağlı sənədlər, eyni zamanda sertifikatı şəhadətnaməmizin düzgünlüyünün yoxlanılması üçün onun notarial qaydada təsdiqinin surətini Səhiyyə Nazirliyinə təqdim etdik. Bundan sonra bizə ümumi qaydalara uyğun olaraq təkrar əlaqə saxlanılacağı və sənədlərin araşdırıldıqdan sonra nəticəsi barədə məlumat veriləcəyi bildirilib.

Tanınmış cərrah Adil Qeybullu açıqlamasında deyib ki, məsələnin həlli yolu fərqli olmalıdır: "Dünyada bu işlər üçün akkreditasiya komissiyası fəaliyyət göstərir. Yeni şəxs tibb universitetində təhsil alır, sonra rezidentura-ya qəbul imtahanlarında iştirak edir, konkret bir sahə üzrə ixtisaslaşır və ona lisenziya verilir. Lisenziyanın verildiyi müddətdə çalışır, bu vaxt bit-

di deyildir. Ayın 1-dən sonra onlardan neçəsi fəaliyyətini davam etdirir?

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan plastik cərrah Elnur Mehralı deyib ki, Səhiyyə Nazirliyindən nəticələrlə bağlı hələ ki məlumat verilməyib: "Plastik cərrahiyyə ilə bağlı sənədlərimizi Səhiyyə Nazirliyinin qəbul şöbəsinə təqdim etmişik. Bizdən tələb olunan sənədlə-

li olmalıdır. Hər bir sertifikat alıb nə iş gəldi görürlər, buna birdəfəlik son qoyulmalıdır". Səhiyyə Nazirliyi yanında yaradılan Təftiş Komissiyasına müraciət müddəti 31 yanvar tarixində sona çatıb. Göstərilən tarixədək Səhiyyə Nazirliyinə 82 mütəxəssis tərəfindən sənədlər tələb olunan qaydada təqdim edilib. Xüsusi Təftiş Komissiyası daxil olan sənədləri onları təqdim edən şəxslərin iştirakı ilə fərdi qaydada yoxlayacaq. Yekun nəticələr barədə ictimaiyyətə ətraflı məlumat veriləcək. Qeyd edək ki, Azərbaycanda saxta sənədlərlə fəaliyyət göstərən plastik cərrahların olması məsələsini ilk dəfə ABŞ-a köçən aparıcı Qənirə Atəsova qaldırmışdı.

Aparıcı bir çox həkimin saxta yolla diplom aldığını və ya adi sertifikatlarla bu işlə məşğul olduğunu bildirmişdi. Aparıcı xeyli sayda həkimin ad və soyadının olduğu siyahını paylaşaraq yazmışdı: "Azərbaycanın estetik cərrahiyyəsinin üzü... Səhiyyə Nazirliyinə 30 min manat verib bir gecədə ixtisas dəyişən həkimlərin siyahısı tərtib edilib. 2011-ci ildən sonra Azərbaycanda rezidentura təhsili tətbiq olunur. Qanuna əsasən, rezidenturayı bitirməyənlər ixtisaslı həkim ola bilməz. Amma təqdim etdiyim siyahıdakı həkimlərin heç biri estetik cərrahiyyə üzrə rezidentura təhsili almayıb. Sual yaranır, bəs necə oldu ki, bu adamlar bir gecədə estetik cərrah oldular?" Bundan sonra ölkədə ard-arda estetik cərrahların qurbanı olan insanlar paylaşımır edərək gördükləri zərəri açıqlamışdılar.

□ **Sahana RƏHİMLİ, "Yeni Müsavat"**

Möhlət bitdi - "ələkdə" qalan saxta plastik cərrahlar

Plastik cərrahlarla bağlı Səhiyyə Nazirliyinə 62 dəfə şikayət edilib - mütəxəssislər çıxış yolları göstərdi

li olmalıdır. Hər bir sertifikat alıb nə iş gəldi görürlər, buna birdəfəlik son qoyulmalıdır". Səhiyyə Nazirliyi yanında yaradılan Təftiş Komissiyasına müraciət müddəti 31 yanvar tarixində sona çatıb. Göstərilən tarixədək Səhiyyə Nazirliyinə 82 mütəxəssis tərəfindən sənədlər tələb olunan qaydada təqdim edilib. Xüsusi Təftiş Komissiyası daxil olan sənədləri onları təqdim edən şəxslərin iştirakı ilə fərdi qaydada yoxlayacaq. Yekun nəticələr barədə ictimaiyyətə ətraflı məlumat veriləcək. Qeyd edək ki, Azərbaycanda saxta sənədlərlə fəaliyyət göstərən plastik cərrahların olması məsələsini ilk dəfə ABŞ-a köçən aparıcı Qənirə Atəsova qaldırmışdı.

Aparıcı bir çox həkimin saxta yolla diplom aldığını və ya adi sertifikatlarla bu işlə məşğul olduğunu bildirmişdi. Aparıcı xeyli sayda həkimin ad və soyadının olduğu siyahını paylaşaraq yazmışdı: "Azərbaycanın estetik cərrahiyyəsinin üzü... Səhiyyə Nazirliyinə 30 min manat verib bir gecədə ixtisas dəyişən həkimlərin siyahısı tərtib edilib. 2011-ci ildən sonra Azərbaycanda rezidentura təhsili tətbiq olunur. Qanuna əsasən, rezidenturayı bitirməyənlər ixtisaslı həkim ola bilməz. Amma təqdim etdiyim siyahıdakı həkimlərin heç biri estetik cərrahiyyə üzrə rezidentura təhsili almayıb. Sual yaranır, bəs necə oldu ki, bu adamlar bir gecədə estetik cərrah oldular?" Bundan sonra ölkədə ard-arda estetik cərrahların qurbanı olan insanlar paylaşımır edərək gördükləri zərəri açıqlamışdılar.

□ **Sahana RƏHİMLİ, "Yeni Müsavat"**

Televiziya həkimlərin reklamı qadağan ediləcəkmi - rəylər

Zülfüqar Yusifov: "Bir çox həkim öz əməyini şişirdilmiş şəkildə təqdim edir"

Azərbaycanda həkim reklamının qadağan olunması təklif edilib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin yaz sessiyasının ilk iclasında parlamentin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev deyib. Musa Quliyev bildirib ki, bir sıra televiziya kanallarında şou proqramlarında, tibbi xidmətlərin, ayrı-ayrı həkimlərin və klinikaların heç bir reklam normalarına uyğun olmayan reklam edilməsi göz önündədir:

"Reklam edilməsi bir tərəfə, görürsən ki, şou proqramların sponsorluğunu da həkimlər edirlər. Bunun da olduqca mənfi nəticələri ortaya çıxır. Biz tibb sektorunda xidmətlərin reklamına qarşı deyilik, ancaq reklamın müəyyən çərçivələri, normaları var. O cümlədən tibbi deontologiya və tibbi etika da gözənilməlidir. Son dövrlərdə bir çox ölüm, ağırlaşma hallarının baş verməsində, xüsusilə plastik cərrahiyyə, bədən şəkilləndirmə, mədə kiçiltmə əməliyyatlarında yaşanan hallarda bu reklamların, şou proqramların mənfi təsiri var. Bunların çoxunun tibbi göstərişi də yoxdur. Ümumiyyətlə, həkimlərin şəxs olaraq reklam edilməsi dünyanın heç bir ölkəsinin reklam praktikasında yoxdur".

Deputat Aqil Abbas da təklif edib ki, yaz sessiyasının qanunvericilik işləri planına "Reklam haqqında" Qanuna dəyişikliklər daxil edilsin: "Sovet hökuməti dövründə heç bir həkim qəzetdə tərifləməyə icazə yox idi. Jurnalistlər həkim haqqında xoş söz yazanda belə onu cəzalandırırdılar. Bu gün televiziya bütün şou proqramlarda həkimlərin və dərmanların reklamı gedir. Buna bir əncəm çəkmək lazımdır. Bu gün hərəsi bir yerdən diplom alanların, gedib Harvardda filan kurs keçənlərin reklamı gedir. Bu dərəcədə həkim reklamı düzgün deyil. "Reklam haqqında" Qanuna yenidən baxılın. Bu, televiziyalara böyük ziyan vuracaq. Çünki özəl kanallar arvad davası və həkim, dərman reklamı ilə dolur".

İnvaziv ağır mütəxəssisi, həkim Zülfüqar Yusifov "Yeni Müsavat" a mövzunu şərh edərkən bildirdi ki, reklam bir çox sahəni əhatə edir. Z.Yusifov hesab edir ki, reklamlar müəyyən çərçivədə təqdim olunmalıdır: "İstər KİV, istərsə də sosial şəbəkələrdə qida reklamlarını görürük. Əslində qida da insan sağlamlığı üçün olduqca strateji əhəmiyyət daşıyır. Yaxud geyim reklamlarını görürük. Eyni zamanda bir çox xidmət də reklam olunur. Reklam bugünkü dünyanın tələblərindən biridir. Bu baxımdan, onu tamamilə kənara qoymaq mümkün deyil. Bununla yanaşı, reklamlar müəyyən qaydalar çərçivəsində təqdim olunmalıdır. Vətəndaşların məlumatlandırılmasına çalışmaq lazımdır. Bunun üçün başqa təbliğat-təşviqat üsullarından-proqramlar, tədbirlər, broşürlər və s. istifadə etmək olar".

Z.Yusifovun fikrincə, bəzi həkimlər ictimaiyyətlə birbaşa təmasda olmaq istəyirlər: "Öz əməyini şişirdilmiş şəkildə təqdim etməyə üstünlük verirlər. Hesab edirəm ki, əsas məsələ maarifləndirici istiqamətin olmasıdır. İnsanlar hansı xidmətin harada olmasını tapmağın yolunu bilməlidirlər. Dövlət müəssisələrində standart xidmət göstərildiyi üçün vətəndaşlar yaşadıkları ərazidəki poliklinikalara müraciət edərək məlumat ala bilirlər. Özəl sektorda isə daha fərqli prosedurlar həyata keçirilir. Buna görə də özəl tibb müəssisələri öz saytları və s. vasitəsilə məlumat verməyə çalışırlar. Düşünürəm ki, bununla bağlı dünya təcrübəsi öyrənilməli, araşdırma aparılmalı, müzakirələr təşkil edilməlidir. Maarifləndirici xarakterli tədbirlərin, verilişlərin olması sıxıntılı deyil, amma bu müəyyən çərçivələr daxilində olmalıdır".

□ **Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Müsavat"**

Talıbovdan alınan şirkətlərin külli miqdarda borcu var - siyahı

Xəbər verdikimiz kimi, əvvəllər Naxçıvan Ali Məclisinin sabiq rəhbəri Vəlif Talıbovdan ailə üzvlərinə məxsus olan "Gəmiqaya Holding"-in adı dəyişdirilərək "Arkoz Holding" olub.

Musavat.com xəbər verir ki, hazırda "Araz Holding"-ə daxil olan bir neçə MMC fəaliyyət göstərir. Həmin MMC-lərin vergiyə külli miqdarda borcu olduğu üzə çıxıb.

Vergi borcu olan MMC-lərin siyahı:

- "Arkoz Kərpic Zavodu" MMC-nin 31 min manat;
- "Arkoz Travertin-mərmər

Zavodu" MMC-nin 34 min manat;

- "Arkoz Avto-servis" MMC-nin 41 min manat;

- "Arkoz Metal Konstruksiyalar Zavodu" MMC-nin 103 manat;

- "Arkoz Mebel Fabriki" MMC-nin 2 min manat;

- "Arkoz İnşaat Şirkəti" MMC-nin 96 min manat;

- "Arkoz Yol-su Enerji" MMC-nin 18 min manat.

Qeyd edək ki, "Gəmiqaya Holding" tam olaraq ləğv edilməyib. Naxçıvanda və Azərbaycanın digər bölgələrində həm "Gəmiqaya Holding"-ə, həm də "Arkoz Holding"-ə daxil olan onlarla şirkət mövcuddur. Hər iki holdinqin tərkibindən bəzi MMC-lər ayrılaraq yenidən təşkil edilib.

□ **İlkin MURADOV, Musavat.com**

Azərbaycan və Pakistan milyardlarla dollarlıq sazişlər imzalayacaq. Bu barədə Pakistanın “Dawn” nəşri məlumat yayıb. Məlumatla görə, Azərbaycan Pakistan iqtisadiyyatına 2 milyard dollar sərmayə yatırmağı planlaşdırır. Müvafiq investisiya sazişləri Pakistan baş naziri Şahbaz Şərifin ayın sonunda Bakıya gözlənilən səfəri zamanı imzalanacaq: “Hazırda Bakıda Pakistan nümayəndə heyətinə rəhbərlik edən özəlləşdirmə, investisiya və rabitə naziri Abdul Alim Xan bildirib ki, baş nazir Şahbaz Şərif bu ay Mərkəzi Asiya ölkələrinə səfər edəcək və Pakistanda investisiya qoyuluşu üçün Azərbaycanla 2 milyard dollar dəyərində sazişlər imzalanacaq”.

Qəzet qeyd edib ki, əsas investisiya istiqamətlərinə neft və qaz kəşfiyyatı, bərpa olunan enerji və enerji səmərəliliyinin inkişafı daxildir. Xatırladaq ki, iki gün öncə SOCAR-ın prezidenti Rövşən Nəcəf Pakistan İslam Respublikasının özəlləşdirmə, nəqliyyat və investisiya naziri Alim Xanla görüşmüşdü.

Azərbaycanın Pakistan iqtisadiyyatına 2 milyard dollar civarında investisiya yatıracağına dair ilk məlumatı Prezident İlham Əliyev 2024-cü ilin iyulunda müttəfiq ölkəyə səfəri zamanı açıqlayıb: “Biz ilkin mərhələdə sərmayələrimizin ümumi həcmnin təxminən 2 milyard dollar təşkil edəcəyini planlaşdırırıq. Biz artıq enerji, infrastruktur, rabitə və bir çox digər sahələrdə, o cümlədən müdafiə sənayesində bir neçə layihəni nəzərdən keçirmişik və burada artıq çox uğurlu əməkdaşlıq edirik”.

Azərbaycanın Pakistanla planlaşdırılan investisiyaları yalnız siyasi məqsədləli olmayıb, həm də uğurlu və gəlirli biznes yatırımları kimi qiymətləndirilə bilər. Belə ki, Pakistan Çinin məşhur “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsünün aktiv iştirakçısıdır. Son illərdə dünyanın ən böyük investorlarından hesab olunan Səudiyyə Ərəbistanı və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Pakistanın nəqliyyat-logistika infrastrukturuna ciddi sərmayələr yatırmağa başlayıb. “The Wall Street Journal”ın yazdığına görə, 2023-cü ilin iyun ayında BƏƏ-nin AD Ports Group şirkəti Pakistanın Karaçi limanına nəzarət edən federal hökumət agentliyi ilə “Karachi Port Trust” ilə konteyner terminalının inkişafına 50 illik müddətə sərmayə qoymaq üçün müqavilə imzalayıb. Qeyd edək ki, AD Ports Group Transxəzər marşrutunda (Orta dəniz) iştirak edən ölkələrin liman infrastrukturunun aktiv

Pakistana milyardlıq investisiyalar - Baki nə qazanacaq?

Azərbaycanın bu ölkəyə sərmayəsi yalnız siyasi məqsədli olmayıb, həm də uğurlu və gəlirli biznes yatırımları kimi qiymətləndirilə bilər

investorudur. Şirkət Qazaxıstan və Gürcüstan limanlarında nəqliyyat və logistika infrastrukturunun inkişafı üzrə layihələr həyata keçirir, həmçinin Bakı Beynəlxalq Dəniz Limanı ilə əməkdaşlıqda maraqlıdır.

Ümumilikdə, AD Ports Group Mərkəzi Asiyada, xüsusən də dənizə çıxışı olmayan ölkələrdə tam spektrli logistika xidmətləri göstərmək niyyətindədir. Şirkətin layihələri Transxəzər marşrutunun yük axınının inkişafına və artırılmasına yönəlib. Hesablamalara görə, AD Ports Groupun Orta dənizdə iştirak edən ölkələrin liman infrastrukturuna sərmayələri marşrutun ötürücülük qabiliyyətini indiki illik 2 milyon tondan 10 milyon tonadək artıracaq.

Pakistanda AD Ports Group layihələrinin həyata keçirilməsi ölkənin Transxəzər marşrutuna inteqrasiyasını sürətləndirəcək ki, bu da dəniz üzrə yük axınının artmasına səbəb olacaq və onun iştirakçıları üçün Ərəb dənizinə birbaşa çıxışına imkan verəcək. Azərbaycanın həm ölkənin

liman, həm dəmir yolu, həm də yol infrastrukturunu əhatə edən Transxəzər marşrutunun mühüm iştirakçısı olduğunu nəzərə alsaq, Bakının ərəb şirkətləri ilə əməkdaşlıq şəraitində Pakistanda nəqliyyat və logistika layihələrinin həyata keçirilməsində iştirakdan qazanclı çıxacağını rahatlıqla söyləyə bilərik.

Azərbaycanın Körfəz investorları ilə Pakistanda daha bir işbirliyi neft-kimya sahəsində gözlənilir. Belə ki, hələ 2023-cü ildə Pakistanın neft naziri Musaddiq Malik bildirmişdi ki, Azərbaycan və Çin ölkədə neft emalı zavodunun tikintisinin iştirakçıları sırasına daxil ola bilərlər. Pakistan mətbuatının məlumatına görə, Səudiyyə Ərəbistanının “Aramco” şirkəti və Pakistanın bir neçə enerji şirkətinin yaratdığı müştərek müəssisə Qvadar limanında 10 milyard dollarlıq obyekti tikmək barədə razılığa gəlib. Azərbaycanın Çinlə birlikdə bu layihəyə qoşulması gözlənilir.

Qeyd edək ki, Pakistan üçün neft emalı sektoru iqtisadiyyatın əsasını təşkil

edir, çünki bu, enerji təhlükəsizliyi və ölkənin ÜDM-in artımı üçün çox vacibdir. Hazırda Pakistanda ümumi emal gücü ildə 20 milyon ton və ya sutkada təxminən 450 000 barel olan altı neft emalı zavodu var. Eyni zamanda Pakistanda mazut tələbinin azalması səbəbindən onun istehsalı əhəmiyyətli dərəcədə azalıb ki, bu da Pakistan zavodlarında istehsal planı sabit olduğundan avtomobil dizelinin istehsalını da azaldıb. Çünki Pakistandakı zavodların müvafiq həcmdə mazut istehsal etmədən yalnız avtomobil dizel yanacağı istehsal etmək imkanı texniki baxımdan mövcud deyil. Buna görə də mazuta tələbat azaldıqca, neft emalı zavodları ümumi hasilatı azaltmağa və məhsuldarlığı optimal səviyyədə saxlamaq üçün mübarizə aparmağa məcbur olur ki, bu da çox ehtiyac duyulan dizel yanacağının istehsalını azaldır. Məhz mazut istehsalının azalması səbəbindən Pakistanın neft emalı zavodlarının istehsal gücü 20 milyon ton emal üçün nəzərdə tutulduğu halda,

faktiki istehsal gücü təxminən 11 milyon ton təşkil edir.

Eyni zamanda ekspertlər Pakistanda neft məhsulları və neft-kimya məhsullarına tələbatın sürətlə artacağını gözləyirlər - 2035-ci ilə qədər ölkədə avtomobil dizelinə ehtiyac ildə 33 milyon tona çatacaq. Bu ehtiyacları ödəmək üçün ölkənin mövcud neft emalı gücünü iki dəfə artırmaq və ən azı bir yeni neft emalı və neft-kimya kompleksi yaratmaq lazımdır.

Pakistanın neft-qaz ekspertləri də hesab edirlər ki, ölkənin neft-kimya kompleksinə investisiya qoyuluşunun olmaması mövcud obyektlərin sürətlə köhnəlməsinə gətirib çıxara bilər. Üstəlik, bu sahədə texnologiyalar sürətlə inkişaf etdiyi, bir çox global neft emalı zavodları Avro-5 və Avro-6 istehsal standartlarına keçdiyi halda Pakistan müəssisələri hələ də köhnə Avro-3 standartları üzrə fəaliyyət göstərir.

Nəticədə kifayət qədər yaxşı neft emalı güclərinə malik olan bu ölkə tələbat olunan həcmdə və müvafiq keyfiyyətdə neft məhsulları istehsal edə bilmir ki, bu da idxaldan ciddi asılılıq yaradır.

Pakistan hakimiyyətinin fikrincə, İslamabad üçün ilkin mərhələdə gücü gündə 300-400 min barel olan ən azı bir neft emalı və neft-kimya kompleksinin tikintisinə, həmçinin müvafiq ixrac terminalı və boru kəməri infrastrukturuna inves-

tisiya cəlb etmək son dərəcə vacibdir.

Azərbaycanın həm neft emalı, həm də neft-kimya sənayesində müsbət inkişaf tarixi var: 2008-ci ildən SOCAR Türkiyənin ən böyük “Petkim” kompleksinin və Star neft emalı zavodunun səhmdarıdır. Şirkət Türkiyənin “Petkim” neft-kimya holdingində 2 milyard dollarlıq ilkin sərmayə ilə pay alıb. Star neft emalı zavodunun tikintisinə isə SOCAR 6,7 milyard dollar sərmayə yatırıb. Zavod Türkiyənin əsas neft məhsullarına olan tələbatının təxminən 25 faizini ödəyir.

Belə bir təcrübə ilə Azərbaycanın Pakistanda böyük oyunçularla birlikdə layihədə iştirakı bir neçə baxımdan ölkə üçün mü-

hüm faydalar gətirə bilər. Əvvəla, Azərbaycan bu layihədə iştirak etməklə ilk növbədə öz neftini emal üçün NEZ-ə tədarük edə biləcək. Bundan əlavə, Qvadar kimi mühüm liman yaxınlığında yaradılacaq kompleksin məhsullarının satışı və nəqli ucuz başa gələcək. Bundan əlavə, Pakistan hökumətinin neft emalı sektorunda investorlara təklif etdiyi bir sıra imtiyaz və üstünlükləri nəzərə alsaq, Azərbaycan neft emalı zavodunun tikintisinin iştirakçısına çevrilməklə kommersiya baxımından kifayət qədər uğurlu investisiya layihəsinə sərmayə qoya bilər. Bu isə qoyulan sərmayələrin qısa müddətdə özünü doğrultmasına, Azərbaycanın layihədən irihəcmdə qazanc əldə etməsinə gətirib çıxaracaq.

Bundan əlavə, Azərbaycan “Saudi Aramco” və Çin kimi nəhəng investorlarla eyni layihədə yer almaqla beynəlxalq səviyyədə uğurlu investor imicini möhkəmləndirə biləcək. Bu isə gələcəkdə dünyanın digər ərazilərində səmərəli layihələrin həyata keçirilməsi perspektivində Azərbaycan üçün üstünlük gətirən amilə çevriləcək.

Nəhayət, iqtisadi sahədə əməkdaşlığın dərinləşməsi Azərbaycanın Pakistanla hərbi sənaye sahəsində də əlaqələrinin daha da dərinləşməsi üçün əlverişli zəmin yaradacaq.

□ **Dünya SAKİT,**
“Yeni Müsavat”

Demokratiya adına Quran yandırmaq - "mədəni" Avropa bu rəzilliyyə nə qədər dözəcək?

Danimarkanın sağçı ekstremist Hardline Partiyasının lideri Rasmus Paludan Türkiyənin Kopenhagendəki səfirliyi qarşısında daha bir Quran yandırma aksiyası keçirib. Onun sözlərinə görə, İsveçdə Quran yandırma tədbirin təşkilatçısı Salvan Momikaya hücum edildikdən sonra Danimarka polisi ona bu cür nümayişlər keçirməyi qadağan etməkdə bu tədbiri "onun şərəfinə" keçirib.

İraqlı qaçqın Momikanın ilə bağlı məsələ gündəmə gəlməyi yanvarın 29-da İsveçin Södertälje şəhərində tapılıb. Hadisə ilə bağlı polis 5 nəfəri saxlayıb. Momikanın milli mənsubiyyətinə görə nifrət salmaq ittihamı ilə mühakimə olunması nəzərdə tutulsa da, o, öldürüldüyü üçün məhkəmə təxirə salınıb.

Bildirək ki, İsveçdə Quranı yandırması ilə tanınan 38 yaşlı Salvan Momika güllələnib. 2023-cü ildə də İsveçin dövlət qurumları Türkiyənin Stokholmdakı səfirliyi yaxınlığında etiraz aksiyası keçirilməsinə icazə verib. Nümayiş zamanı Qurani-Kərim yandırılıb. Oman, Qətər, Misir, Fələstin, Livan, Əlcəzair, Mərakeş, Yəməni və bir çox digər müsəlman ölkələri İsveçdə ifrat sağçı siyasətçinin Qurani-Kərimi yandırmasını pisləyib.

Demokratiya və ifadə azadlığı şüarı altında Quranın yandırılması sözsüz ki, islam, onun Peyğəmbərinə (s), Qurani-Kərimə, bütün müsəlmanlara qarşı törədilmiş həqarət aktları birmənalı olaraq nifrətə çağırış və mənəvi cinayət kimi qiymətləndirilir. Amma bir nüansa diqqət edək. Quran ən son nazil olmuş səmavi kitabdır. Orada digər dinlərin peyğəmbərləri, dinləri haqqında da ayələr, surələr mövcuddur. Quranda İsa Peyğəmbərin, Musanın, Həzrəti Məryəmin və İslam dinindən başqa digər dinlərə mənsub olan müqəddəslərin adları xüsusi sayğı ilə çəkilir.

Yeni əslində Quranı cırmaq, yandırmaq təkcə İslam dininə deyil, bütün dinlərə həqarətdir. Quranı yandırmaqla özünü İslamı aşağılamış kimi göstərən, müsəlmanlara həqarət etdiyini düşünənlər və buna şərait yaradanlar əslində özlərini, öz müqəddəslərini də alçaldır, aşağılayır.

Bəs bu addımı atanlar nəyə nail olmaq istəyirlər? Nədən özünü demokratik sayan Avropa dövlətləri, lap elə Vatikan başçısı - Roma Papası tərəfindən bu əxlaqsız aksiyalar pislənmir? Axı etiqad azadlığı da təməl insan haqları sırasındadır. Birinin insan haqqı isə başqasının insan haqqı başlayan yerdə bitir. O zaman Avropa 2 milyard insanın dini hissələrini aşağılayan bu rəzilliyyə niyə dözüür, nədən onu önləmir?

Qeyd etmək yerinə düşər ki, zaman-zaman müxtəlif ölkələrdə Quranın yandırılması

İlahiyyatçı deputat: "Tövrat, İncil yandırılıbsaydı, eyni laqeydlilik olmayacaqdı, çünki..."

Bunu Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 2023-cü ildə Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosunun Nazirlər görüşündə çıxışı zamanı deyib. Geniş vüsət alan islamofobiya və ksenofobiya hallarından, həmçinin İslamın zorakılıq və terrorla eyniləşdirilməsi cəhdlərindən narahatlığını ifadə edən Prezident bildirib: "Danimarkada, Niderlandda, İsveçdə müqəddəs Quranın yandırılması və təhqir olunması və buna ifadə azadlığı adı altında bəraət qazandırılması tamamilə məsuliyyətsizlikdir, qəbul olunmazdır və bu, pislənilməlidir".

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan da İsveçdə Quranın yandırılmasını qınayaraq, bu hərəkətin ifadə azadlığı ilə əlaqələndirilməsinin qəbul edilməz olduğunu vurğulayıb. O, belə təxribatların Avropa cəmiyyətlərində islamofobiyanın artmasına səbəb olduğunu qeyd edib.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadə isə Avropa ölkələrində Quranın təkrar-təkrar yandırılmasını "çox ağır cinayət" kimi qiymətləndirib və dini rəmzlərin təhqir olunmasına etiraz etməyin vacibliyini vurğulayıb...

Deputat, ilahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru Ceyhun Məmmədov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikrini bölüşüb: "Təəssüflə qeyd etmək lazımdır ki, bu gün bu aksiyalar Avropa, Qərb dövlətlərində getdikcə daha geniş

vüsət alır. Bu məsələlərdə Qərb dövlətləri seyrçi mövqe tutmaqla kifayətlənir. Hətta Vatikan və digər dini mərkəzlər belə bu məsələyə biganə yanaşır. Dinin qaydalarına görə, hansısa dini kitabı yandırmaq günah sayılır və bu, İslamda qadağan edilib. Tarixdə elə bir fakt yoxdur ki, müsəlmanlar hansısa dini kitabı yandırsın. Bu da İslam dininin nə qədər uca və müterəqqi bir din olduğunu göstərir.

Belə bir sual da yaranır, dünyanın hər hansı bir yerində Tövrat, İncil yandırılıbsaydı, necə olardı. Heç şübhəsiz ki, bütün dünya ayağa qalxardı, o cümlədən Vatikan da daxil olmaqla, bütün dini mərkəzlər bu hadisəni qətiyyətlə pisləyirdilər. Amma məsələ müsəlmanlara və onların müqəddəs kitabına gəldikdə, bu addımı insan hüquq və azadlıqları ilə əlaqələndirərək don geydirməyə çalışırlar. Yeni bu hadisəyə insan hüquq və azadlıqları çərçivəsində əsaslandırılmağa cəhd edilir. Onlar nəyə nail olmaq istəyirlər? Görünür, bunlar dünyada dini zəmində yeni münaqişələr və müharibələr yaratmaq niyyətindədirlər. Tarixdə ən amansız münaqişələr, ən amansız müharibələr dini zəmində olub. Bu çox təhlükəlidir. Bu, onların özləri üçün də gələcəkdə heç nə vəd etmir".

Deputat hesab edir ki, bu məsələyə xristianlığın mərkəzi kimi Vatikan da mövqe bildirməlidir: "Hansısa dini kitabı yandırmaq və

ya dini şəxsiyyəti təhqir etmək, heç cür insan hüquq və azadlığı ilə əlaqələndirilə bilməz. İslam, Qurani-Kərim dünyada iki milyard müsəlmanın etiqad etdiyi bir dindir. Bu cür addımlar birmənalı olaraq yolverilməzdir. Nə qədər ki, Avropa ölkələri buna insan hüquq və azadlıqları prizmasından yanaşırlar, bu məsələlərə laqeyd münasibət sərgiləyirlər, bu cür aksiyalar, təxribatlar daha da artacaq, geniş miqyas alacaq. Ona görə də məsələyə yanaşma kökündən yanlışdır.

Qərb dövlətləri ehtiyatlı olmalıdırlar və bu cəhdlərin qarşısı qətiyyətlə alınmalıdır. Biz bundan əvvəlki dövrlərdə də bu proseslərə şahid olmuşuq. Bugünkü realıq da bunu təsdiq edir. Görürük ki, bu cür hadisələr polisin iştirakı və birbaşa müşayiəti ilə baş verir. Hətta bəzi hallarda polis bu cinayətləri törədən insanları dəstəkləyir və onlara himayədarlıq edir. Belə mövqe nümayiş etdirməklə onlar cinayətkarların əməllərini qanuniləşdirməyə çalışırlar. Yeni bu yanaşma əslində hüquqi məsələ kimi qiymətləndirilməlidir".

Qeyd edək ki, bu günə kimi Quranın yandırılması əsasən bir neçə ölkədə baş verib. Belə ki, İsveçdə 2023 və 2024-cü illərdə bir neçə dəfə analoji hadisə baş verib. Ən məşhuru isə Salvan Momikanın Türkiyənin Stokholmdakı səfirliyi qarşısında Quranı yandırmasıdır. Danimarkada Rasmus Paludan və digər ifrat sağçılar bir neçə dəfə Quran yandırma aksiyası keçiriblər. Norveçdə "Stop Islamization of Norway" (Norveçin İslamlaşmasının Dayandırılması) adlı qrupun üzvləri 2019-cu ildən etibarən Quran yandırma aksiyaları keçiriblər. Hollandiyada "Pegida" adlı ifrat sağçı təşkilatın lideri 2023-cü ildə bir neçə dəfə Quranı yandıraraq və cırıb.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

Sənədsiz evlər məsələsi yenidən gündəmdə

"Ölkədə vətəndaşların yaşadıkları evlərin, torpaqların sənədləşməsi ilə bağlı ciddi problemlər var və bu, hər zaman gündəmdədir. Ölkə Prezidenti tərəfindən məsələnin həlli ilə bağlı sərəncam da imzalanıb. Doğrudan da məsələnin həll olunmamasının ciddi obyektiv səbəbləri var. Amma bu məsələdə daha sürətli, məsləhətli və məşvərətli işin aparılması mümkündür".

Musavat.com-un məlumatına görə, bunu **deputat Razi Nurullayev** deyib. O bildirib ki, cəmiyyətin müxtəlif təbəqələrinin bu prosesin iştirakçısı olmasında və mütəmadi olaraq görülən işlərlə bağlı da məlumatlar almasında fayda var: "Amma əsaslı və yenilənmiş məlumatlar tapmaq çətinidir. Məsələnin daha da uzanmasının qarşısını almaq, mövcud problemlərə baxış keçirmək və aidiyyəti dövlət orqanları ilə birlikdə işləmək vacibdir. Bunun üçün də Parlament üzvlərindən ibarət bir tərkib yaradıb məsələnin mövcud durumunu öyrənmək, müzakirələr aparmaq və təkliflər planının daha da təkmilləşdirilməsində fayda görürəm. Bu məsələləri burada qaldırıraq, söz olaraq qalır, görülən işlərlə bağlı da məlumatımız olmur. Onun üçün də məsələnin həlli yönündə parlamentin də iştirakı faydalı olardı".

R.Nurullayev davamında bildirdi ki, evlərin sənədləşmə prosesinin ikinci ən ağır tərəfi rayon, qəsəbə və kənd evləri ilə bağlıdır: "Adamlar evini tikib, düz 50-60 ildir ki, yaşayırlar. Amma evlərinə sənəd ya vaxtında düzəltməyiblər, ya da süründürməçiliklə üzləşiblər. Fakt budur ki, xüsusən də aran rayonlarında yaşayan kənd əhalisinin evlərinin sənədləri yoxdur və onu düzəltmək üçün də həm böyük xərc, xeyli sənəd toplama və zaman tələb olunur. Bir neçə aylıq səylərdən sonra məsələ keçir süründürməçiliyə, məsuliyyətsizlik və diqqətsizliyə. Kəndçi də həm hüquqi biliklərinin olmaması, vəkil tutmağa pulunun kasadlığı və buna bənzər digər səbəblərdən sənədləşmə işini yarımçıq qoyur və məsələ sıfır nöqtəsinə dönür. Bu səbəbdən bir çox insanlar evlərinə qaz xətləri də çəke bilmir. Çünki "ASAN xidmət" konkret sənədlərlə və tam olaraq qanuna söykənərək işləyir və o xidmətdə xahişlə məsələ həll olunmur".

Deputat məsələ ilə bağlı konkret təşəbbüslə çıxış etdi: "Təklifim budur ki, bu məsələ ilə bağlı da təklif etdiyim deputat tərkibi məşğul olsun və sadələşdirici və təmərküzləşdirici təkliflərini hazırlayıb təqdim etsin.

Üçüncü ağır məsələ torpaqların sürüşməsi ilə bağlıdır. Vətəndaşlar torpaq alıb ev tikib, yaxud digər məqsədlər üçün istifadə edir. Elə torpaqlar var ki, az qala 50-100 metr sürüşüb. Əgər yeni geolokasiya parametrlərinə görə sənədləşmələr aparılsa, yalan olmasın gerek 30-40 faiz evlər, obyektlər sökülə. Bu problemlərlə bağlı xeyli sayda məhkəmə işləri var. Amma etiraf edək ki, məsələnin həlli çox çətinidir. Lakin təbii ki, çıxış yolu olmamış deyil və istədim ki, təklif etdiyim deputatlardan ibarət tərkib bu məsələ ilə də məşğul olub təkliflərini hazırlasın.

Sonunda müvafiq qurumların, ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə böyük tərkibdə tədbirin keçirilməsini və tövsiyələrin də təqdim olunmasını təklif edirəm".

Spiker Sahibə Qafarova deputat həmkarının qaldırdığı məsələlərlə bağlı işçi qaydada müzakirələr aparılacağını vurğuladı.

□ **E.PAŞASOY,**
Musavat.com

ÜSAVAT

Son səhifə

N 20 (8630) 4 fevral 2025

Fevral

**İnanılmaz
kəşf: bitkilər
də yalan
danışır,
qeybət edirmis**

Böyük Britaniya və Niderlanddan olan beynəlxalq alimlər qrupu belə qənaətə gəlib ki, bitkilər öz mənfəətləri və sağ qalmaq üçün bir-birlərini aldada bilərlər. Tədqiqat "Proceedings of the National Academy of Sciences" (PNAS) elmi jurnalında dərc olunub. Bildirilib ki, bitkilər köklərini birləşdirən yeraltı göbələk sistemi olan mikorizal şəbəkə vasitəsilə əlaqə qururlar. Onlar öz qonşularını təhlükə barədə xəbərdar edirlər. Lakin bəzən yalançı təhlükə xəbərdarlıqları da ola bilər. Bu, canlı orqanizmləri yalançı təhlükəyə qarşı müdafiəni aktivləşdirmək üçün çoxlu resurs sərf etməyə məcbur edir.

"Ola bilsin ki, bitkilər qeybət edən qonşular kimi, sadəcə olaraq, bir-birini dinləyirlər. Və ya mikorizal şəbəkəsindəki göbələklər karbohidrat mənbələrini qorumaq üçün yalançı hücum haqqında məlumat ötürürlər", - tədqiqatın həmmüəllifi Tobi Kirs bildirib.

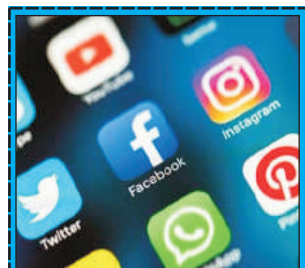
Nyu-Yorkun fəxri it meri seçildi: "andıçma" mərasimi keçirildi

Saymon adlı it Nyu-York şəhərinin fəxri it meri seçilib. "Basset-haund" cinsinə məxsus it rəqiblərini üstələyərək Nyu-Yorkun fəxri it meri olub.

Saymonun "andıçma" mərasimi yanvarın 26-da Nyu-York şəhərinin baş tutub. İt mərasimə meri vəzifəsini "itsevərlik qalstuk və qış paltosunda azadlığı ruhunda" icra edən sahibi Sofi Verşbounun cəyinə söz verib-vermədiyi müşayiəti ilə gəlib. "Andıçma" ni soruşub. Vəkil daha son-

ra itin pəncəsini sıxıb və ona şlyapa taxıb. İki il ərzində Saymon və sahibi sığıncaqlar və evsiz heyvanlar üçün pul toplamağa kömək edəcəklər.

Yaşı 18-dən az olanlar sosial şəbəkələrə girə bilməyəcək

Indoneziya uşaqların sosial mediaya çıxışını məhdudlaşdırmağı planlaşdırır. Bu barədə ANTARA xəbər agentliyi ölkənin rabitə və rəqəmsal texnologiyalar naziri Meutya Hafida istinadla məlumat yayıb. İdarə rəisi rəqəmsal məkanda uşaqların müdafiəsi ilə bağlı məhdudiyyətləri nəzərdən keçirəcək xüsusi qrupun yaranması haqqında fərman imzalayıb. Qrup məmur, alimlər, müəllimlər, psixoloqlar və sosial işçilərdən ibarətdir.

Hafidin sözlərinə görə, İndoneziya Prezidenti Prabowo Subianto şəxsin rəqəmsal məkanda uşaqların müdafiəsi ilə bağlı tənzimləmənin bir-iki ay ərzində tamamlanmasını əmr edib. Yetkinlik yaşına çatmayanların sosial şəbəkələrə girişinin məhdudlaşdırılması ilk növbədə uşaqlar arasında pornoqrafik materialların dövriyyəsinin məhdudlaşdırmaq məqsədi daşıyır.

Qadın astronaut açıq kosmosda qalma müddətinə görə rekord vurub

NASA astronautı Sani Uilyams və Butç Uilmor Beynəlxalq Kosmik Stansiyadan açıq kosmosa çıxış edib. Onlar stansiyanın səthindən nümunələr toplayıb və xarici avadanlıqların təmirini həyata keçirib. Bununla yanaşı, Uilyams açıq kosmosda qalma müddəti üzrə qadınlar arasında yeni rekord müəyyən edib.

NASA-nın hesablamalarına görə, Sani Uilyams açıq kosmosda ümumilikdə 62 saat 6 dəqiqə keçirib. Əvvəlki rekord 60 saat 21 dəqiqə ilə Peqqi Uitsona məxsus olub.

Bunları bilirsinizmi?

- * İnsan gözü o qədər həssasdır ki, əgər dünya düz olsaydı 60 km uzaqdakı şam işığını görə bilərdi.
- * İnsan beyni dəqiqədə 1000 kəlmə oxuya bilər.
- * İnsan saç 12 ton çəkisi olan yük qaldıra bilər.
- * Bir inək həyatı boyu təxminən 200.000 stəkan süd istehsal edir.
- * Erkək pinqvinlər 4 aylıq inkubasiya dövründə heç nə yemirlər.
- * Siçan dəvədən də çox susuz qala bilər.
- * Köçəri quşlar "V" formasında uçuş və beləliklə, sərf etdikləri enerjinin 23 faizini qənaət edirlər.
- * Xəstələnməyən yeganə heyvan köpəkbalığıdır.
- * Bir ildə dənizlərdən tutulan balıqların çəkisinin üç qatı dənizlərə atılır.
- * Tibetdə çay fincanını iki əllə tutmaq hörmətsizlikdir.
- * Lobsterlərin mavi qanı var.
- * Dünyanın ən böyük yumurta köpəkbalığı.
- * Köstəbə bir gecədə 90 metrlik tunel qaza bilər.
- * Bir ilbizin dişlərinin sayı 25 minə çata bilər.
- * İnsan bədənindən 30 dəqiqədə çıxan enerji ilə 4 litr su qaynatmaq olar.
- * İnsan bədənində şimpanzədə olan qədər tük var. Lakin onların çoxu görünmür.
- * İnsan sümüyü qranit kimi möhkəmdir. Sümük 9 ton yük qaldıra bilər.
- * İnsan beyni kompüter olsaydı, saniyədə 38 katrilyon iş görə bilər. Dünyanın ən güclü kompüterləri olan "BlueGene" bu rəqəmin 2/1000 görə bilər.
- * Körpələrin əksəriyyəti mavi gözlü doğulur. Lakin ultrabənövşəyi işıqların təsirindən rəng dəyişir.
- * Bir dırnağın tam böyüməsi üçün 6 ay lazımdır.
- * Böyrəklərimizdə 2 milyona yaxın filtr var ki, onlar da hər dəqiqədə 1,3 litr qan təmizləyir.
- * Hər bir insanın özünə xas qoxusu var. Bu qoxu ancaq əkilərdə eyni ola bilər.
- * Çox yuxu görmək yüksək IQ səviyyəsindən xəbər verir.
- * Səhər yuxudan duranda 1 sm daha uzun oluruq. Bunun səbəbi onurğa çığırdaqlarımızın gün boyunca yığılmasıdır.

Gəncləri qocaldan içki və qidalar bəlli oldu

Yuvyaskul Universitetinin fin alimləri müəyyən ediblər ki, qeyri-sağlam qida və içkilər hətta gənclərdə də bioloji qocalmanı sürətləndirə bilər. Tədqiqat "Clinical Nutrition" (Clnut) elmi jurnalında dərc olunub. Bioloji yaş orqanizmin vəziyyətini hüceyrə səviyyəsində əks etdirir və xronoloji yaşdan fərqlənə bilər. Bunu ölçmək üçün alimlər epigenetik saatlardan - bioloji yaşı təyin etmək üçün DNT metilasiyasını təhlil edən modellərdən istifadə edirlər.

Tədqiqatda 20-25 yaş arası 826 əkiz iştirak edib. İştirakçılar 55 qida məhsulunun istehlak tezliyini göstərdikləri anketləri doldurublar. Tədqiqatçılar fiziki fəaliyyət, siqaret və bədən çəkisi kimi digər həyat tərz faktorlarını da nəzərə alıblar. Nəticələr göstərib ki, meyvə və tərəvəzləri az, qırmızı və emal olunmuş ət, fastfood və şəkərli içkilərdən isə çox istifadə edənlər bioloji qocalma ilə qarşılaşırlar. Bunun əksinə olaraq, sağlam pəhrizlə qidalanan iştirakçılar daha yavaş qocalmağa meyllidirlər.

Tədqiqat həmçinin müəyyən edib ki, genetik pəhriz və yaşlanma arasındakı əlaqədə mühüm rol oynayır. Lakin bu o demək deyil ki, sağlam qidalanma bəzən fayda verməyə bilər. Alimlərin fikrincə, genetik meyliniz olsa belə, düzgün pəhriz qocalma prosesini ləngidir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Emil SALAMOĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500